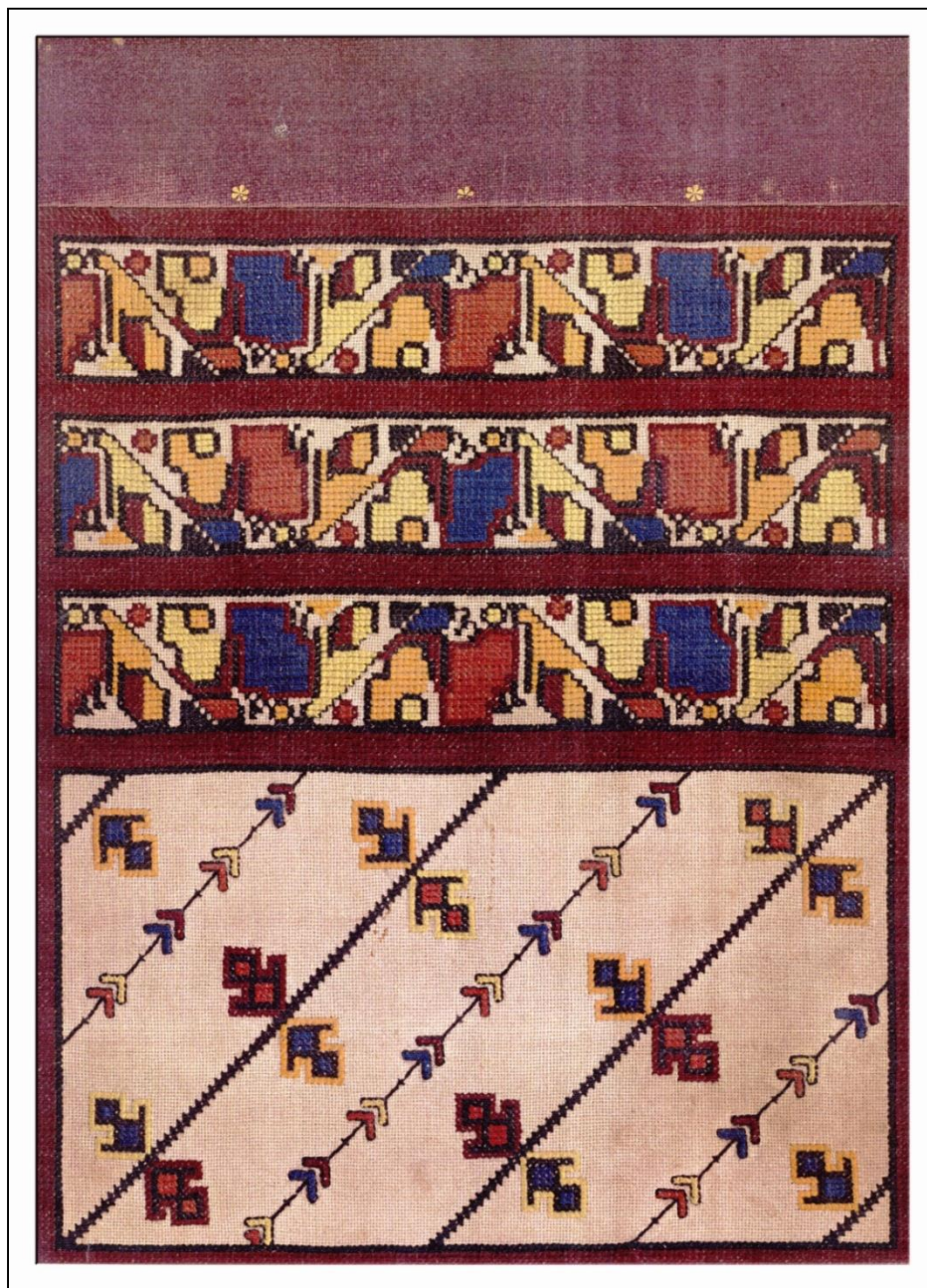

*ALBUM ȘCOLAR CU MOTIVE DECORATIVE DE BRODERII
PE IILE TRADIȚIONALE ȘI ALESĂTURI PE COVOARELE
ROMÂNEȘTI*

EL. P. LEANCĂ - UNGUREANU

GEORGIANA M. LEANCĂ

*ALBUM ȘCOLAR CU MOTIVE DECORATIVE
DE BRODERII PE IILE TRADIȚIONALE ȘI
ALESĂTURI PE COVOARELE ROMÂNEȘTI*

EDITURA ȘTEF

2023

1. Introducere.

1. A. Elena-Pelaghia Leancă, fostă Ungureanu - Date Biografice.

Elena-Pelaghia s-a născut în nordul Basarabiei, în satul Dărcăuți, județul Soroca, la 2 mai 1915, tatăl său fiind Ilie Ungureanu și mama Elena Ungureanu, fostă Popescu (căsătorită cu Ilie Ungureanu în Dărcăuți, la 24 ianuarie 1914). Când Elena-Pelaghia avea vârsta de doi ani a rămas orfană de tată, mort pe frontul din Primul Război Mondial.

După terminarea primelor clase primare, făcute cu întrerupere în Dărcăuți și în Cremenciuc, satul vecin de pe malul Nistrului, în anul 1929 a dat examen și a fost admisă la **Școala Normală de Fete «Maria Voichița», din Cernăuți**. Aici a fost elevă cu bursă timp de opt ani, între anii 1929 și 1937, iar în anul 1938 și-a dat și examenul de capacitate pentru a fi învățătoare.

După absolvire a funcționat ca învățătoare în mai multe localități satești din Bucovina și din Basarabia: Ropcea (1939) și Ciudeiu-Cornișor (1940), jud. Storojinet, apoi Cotova (1941), Cubolta-Mărășești (1942) și Sevirova (1943), jud. Soroca.

În anul 1942 se căsătorește cu învățătorul Gheorghe Leancă, din Sevirova, jud. Soroca și au împreună primul copil, Virgil, în 1943. (Gheorghe Leancă era directorul școlii din Sevirova și primise Medalia „Răsplata muncii pentru construcții școlare”, clasa a II-a, cfm. M. O., Anul CVI, Nr. 44, Partea I-a, din 22.02.1937).

Din cauza războiului, la 19 martie 1944 este nevoită să se evacueze, împreună cu soțul, copilul și mama ei, Elena Ungureanu și să se refugieze la Caracal, jud.

Romanați (Ordinul de serviciu al Inspectoratului Școlar al plășii Drochia, jud. Soroca, nr. 436, din 19 martie 1944).

Urmează un șir de localități din România în care Elena-Pelaghia Leancă a funcționat ca învățătoare: Apele Vii și Castranova, jud. Romanați (1944-45). La Apele Vii soților Leancă li s-a născut al doilea copil, Mihai, în 16 septembrie 1944. Gheorghe Leancă fiind concentrat în vederea războiului, a revenit în familie și în perioada 01.10.1944 – 15.03.1945, a funcționat ca învățător la Școala de șapte clase din Castranova.

Apoi sunt mutați la școlile de lângă Brașov, la Ormeniș (1945-1946), Araci (1946-1957) și Bod - sat (1957-1972).

La Școala de șapte ani din comuna Araci, jud. Trei-Scaune, aflată azi în județul Covasna, Elena-Pelaghia Leancă a fost învățătoare, predând la ciclul întâi până în anul 1956, apoi a fost încadrată de Inspectoratul de Învățământ din Sf. Gheorghe ca profesoară de matematici la ciclul al doilea, gimnazial. Totodată a condus echipele de dansuri ale școlii la sărbătorile oficiale de la Căminul Cultural din comună. Soțul său, Gheorghe Leancă, care avea gradația de merit în învățământul primar, din 11.06.1947, a fost director al școlii din această localitate și director al Căminului Cultural. Aici a deschis un cinemartograf cu spectacole la sfârșit de săptămână și a înființat pe lângă școală un internat de copii, unde au venit elevi din localitățile învecinate (satele Arini, Iarăș, Ariușd și stațiunea balneară Vâlcele).

Dar **cea mai lungă perioadă familia Leancă a petrecut-o în comuna Bod, de lângă Brașov**, unde Gheorghe Leancă a funcționat ca profesor de limba rusă, începând cu anul 1960, când obține diploma de specialitate de la **Institutul de Perfecționare a Cadrelor Didactice din Cluj** (azi Cluj-Napoca). Totodată, Elena P. Leancă continuă să predea matematică în cea mai mare parte a

timpului cât a funcționat la Școala de 8 și apoi de 10 clase din comuna Bod, jud. Brașov.

Profesorul Gheorghe Leancă a deschis și la Căminul Cultural din Bod **un cinematograf**, a adus **mobilier nou pentru cămin** și a înființat, ajutat îndeaproape de soția sa, **un cor mixt**, femei și bărbați, români și germani, care a participat la **Al VI-lea Concurs al Formațiilor Artistice de Amatori de la Orașe și Sate, faza regională, ce s-a desfășurat duminică, 28 august 1960, la Estrada de la Livada Poștei din Brașov**, obținând **locul întâi pe regiunea Brașov**, iar ca **premiu** primind **un televizor „Temp 3”**. Ulterior, **la 8 iunie 1961**, corul a fost invitat să cânte în studioul emisiunii **„Viața Satului”**, de la **Televiziunea Română. Elena-Pelaghia era și ea membră a aceluși cor**, format din 84 de persoane, români și germani, **dirijat de profesorul de muzică Stanciu, de la Liceul nr. 1 „A. Șaguna”, din Brașov**. Tot ea se ocupa de **echipele de dansuri naționale ale elevilor, cât și de cele ale tineretului** din comuna Bod și de la Fabrica de zahar din Colonia Bod, cu care a obținut numeroase **diplome și premii (d. e. un aparat foto „Liubiteli”)**.

Deasemeni, în vacanțe și în timpul liber profesoara Elena-Pelaghia organiza, cu Organizația de Femei din Bod, excursii prin țară și împrejurimi, pelerinaje la mănăstiri, iar acasă cosea diverse modele pe pânză, sau goblenuri, țesea la un mic gherghef covorașe persane pentru a-și decora casa, sau împletea cu andrelele pulovere, mănuși și fulare pentru familie. În această activitate casnică, ea se ajuta de **un album personal cu modele populare pentru cusături și țesături, alcătuit pe când era elevă la Școala Normală de la Cernăuți**, dar și de alte tipare din revistele pentru femei.

Acest album școlar a ajuns în zilele noastre în posesia fiului mai mare, Virgil Leancă, însă fiind împrumutat de-a

lungul anilor la mai multe persoane interesate, unele dintre planșele sale au fost decupate și s-au pierdut. Din el lipsesc cca. 10 pagini cu modele naționale desenate pe hârtie milimetrică, existente în anul 1937.

Profesorul Gheorghe Leancă a ieșit la pensie în anul 1970, dar a lucrat și câțiva ani, câte 3 - 4 luni pe an, după pensionare pentru a-și plăti casa achiziționată la Bod. A trăit până în anul 1984, când s-a stins din viață, fiind înmormântat la Cimitirul Bisericii Sf. Nicolae, din Bod, jud. Brașov.

Pelaghia Elena Leancă a ieșit la pensie în anul 1972. A trăit în continuare la Bod, județul Brașov.

La 2 mai 2015, la **împlinirea venerabilei vârste de 100 de ani**, a fost **sărbătorită de primarul comunei, Paul Cernat**, care i-a acordat **o diploma și un premiu în bani**, cu participarea unei echipe de la **TV Mix 2, din Brașov** și a unor **vecini**, unii din ei **foști elevi și colegi**.

S-a stins din viață la 15 iulie 2015, la nici două luni de la aniversarea centenarului, cu durerea în suflet că și-a pierdut **nepoata, Georgiana Maria Leancă**, plecată prematur dintre noi într-o „**Vacanță Departe**”, la 1 septembrie 2013, după o leucemie galopantă cu cauze neelucidate.

Bunica de la Bod a Georgianeii a povestit mai târziu cum a visat-o pe nepoată la acea dată, de **întâi septembrie 2013**, sub înfățișarea unui **înger**, doar cu cap și aripi, care a dispărut când ea s-a trezit și a strigat-o pe nume. Când bunica **a aflat vestea cumplită** (întâmplător, **abia la 1 mai 2014**, deoarece avea deja 99 de ani și fiii săi au vrut să o protejeze), ea și-a notat data într-un caiet de însemnări personale, alături de două versuri din poezia „**Steluța**”, de **Vasile Alecsandri**:

**„Tu care ești pierdută în neagra veșnicie,
Stea dulce și iubită a sufletului meu!”**

Tot în anul 2014, vara, Elena-Pelaghia a venit la București pentru a aprinde o candelă la mormântul nepoatei sale.

Elena-Pelaghia Leancă (n. 1915 – d. 2015) este înmormântată în cimitirul ortodox de la Bod, alături de soțul său, **Prof. Gh. V. Leancă (n. 1909 – d. 1984)** și de **mama sa, Elena Ungureanu (n. 1892 – d. 1967)**.

Dumnezeu să-i odihnească în pace și să le primească sufletele lor bune, trecute prin multe încercări ale vieții!

* * *

În publicația „**Satul**”, revista pentru promovarea tradiției și culturii din mediul rural, Anul V, Nr. 13, 2013 se găsește o convorbire între Elena-Pelaghia Leancă și jurnalista **Ana A. Negru**, la rubrica „**Repere**”, cu titlul „**Omenia s-a născut la sat**” și subtitlul „O lecție de bunătate și credință trăită de d-na învățătoare Leancă, cea mai în vârstă localnică din satul Bod (județul Brașov)”.

Doamna Pelaghia Elena Leancă. Aici, la vârsta de 98 de ani. (Foto: Ana A. Negru).

La sfârșitul interviului apare un mesaj dat de profesoară, pe care îl considerăm important să-l menționăm aici:

„Mesaj pentru tineri”.

„Să nu-ți părăsești țara! Eu și astăzi duc dorul Basarabiei. Și când mă duc în vizită, când trec frontiera, am niște emoții groaznice! Așadar, rămâneți în țară, pe pământul vostru. Oricum, trăind pe lângă rudele tale, și supărat dacă ești, când ai un necaz, sar toți și te-ajută. Altfel, e greu, e foarte greu între străini.

Bucurați-vă de copii din plin! Că totul în viață e bucuria de la copil. În ce mă privește, mulțumesc lui Dumnezeu, că eu am bucurie de la copii. Acum am trei nepoți și doi strănepoți.

Nepoata Georgiana-Maria Leancă (n. 27.01.1981 – d. 01.09.2013) **și fratele ei**, mai mare, **Marius-Mihai Leancă** (n. 02.08.1973), născuți și crescuți la București, ca și nepoata de la Iași, **Andreea Leancă** (n. 1974), erau extrem de apropiați sufletește de bunica lor din comuna Bod, unde au petrecut clipe minunate în vacanțele din anii copilăriei.

Georgiana-Maria, licențiată în română și franceză, și-a lansat în anul 2012 o **revistă de turism online** intitulată „**Vacanță departe**”, în care își trecea impresiile și gândurile din călătoriile pe care le făcea în țară și străinătate, în cadrul unor info-tripuri la care era invitată destul de des. Într-una din postările ei **a scris o scurtă caracterizare și impresii despre bunica sa**, cu titlul:

„My grandmother, 97 years old”

„Bunica mea are 97 de ani, își adoră nepoții și strănepotul. Așa a fost întotdeauna. A învățat la internat cu bursă, a trecut prin regalitate și două războaie, s-a refugiat. Are mereu planuri de viitor, multe împlinite deja: o poartă nouă, un gard nou, renovarea exterioară a casei etc. Când face pelerinaje la mănăstiri, călugării vin să o cunoască și să stea de vorbă cu ea. Nu se satură niciodată de călătorii. Noi, nepoții, vorbim cu ea despre orice, căci mentalitatea ei a fost mereu una modernă. Pe vremea ei, bărbații necăsătoriți se numeau cavaleri. Cele mai frumoase întâlniri erau ceaiurile dansante”. (Postare preluată din revista online „**Vacanta-departe.ro**”, pe Facebook, la 30 iunie 2012).

* * *

1. B. Scurtă poveste despre alcătuirea albumului.

În memoriile sale, profesorul dr. **Ovid Țopa** (1891-1974), soțul directoarei **Angela Țopa** de la **Școala Normală de Fete „Maria Voichița”**, consemnează o serie de amintiri din vremea tinereții sale, petrecute la **Cernăuți**. Astfel, în ultimul său volum de amintiri, intitulat „**Amintiri din Țara Fagilor**”, Editura Tracus-Arte, vol. III, 2014, la pagina 144 găsim relatări despre familia poetului și publicistului bucovinean **Gavril Rotică** (1886-1951) și a soției sale, profesoara de desen **Georgeta Rotică, fostă Miclescu** (1897–1980), de la aceeași școală de învățătoare. Ovid Țopa face următoarea constatare despre familia Rotică:

„Un bărbat plin de avânt poetic nu putea să-și aleagă altă tovarășă de viață, decât tot o ființă distinsă, înzestrată

și ea cu simț artistic, ca numai foarte puține femei din înstrăinatul Cernăuți”. Apoi continuă cu relatarea următoare:

„Doamna Rotică a desenat și a pictat în culori unul din albumele cele mai frumoase, care cuprindea cele mai autentice motive ale industriei casnice românești din Bucovina. **Costume, fote, brâie, culese cele mai multe din nordul Bucovinei, formau conținutul acestui album.** Și e interesant că tocmai motivele din extremul nord al Bucovinei, fiind regiunea cea mai îndepărtată de oraș, au rămas cele mai neatinse de influențele străine, cu toate că populația regiunii și-a pierdut graiul românesc. Or **această minunată operă a doamnei Rotică,** care dacă n-ar fi izbucnit războiul, **trebuia să fie trimisă la Paris spre a fi tipărită,** rămasă la Cernăuți, **s-a pierdut în timpul nenorocitului război.**

Au admirat-o la Cernăuți mulți din societatea orașului, ca și numeroși străini: americani, francezi, englezi, germani, ba și o directoare de școală normală din Spania de nord. **Toți au rămas încântați de frumusețea acestei opere.** Cea din urmă a rămas uimită de înrudirea industriei noastre casnice, cu cea din regiunea de nord de Oviedo din Spania. **Pierderea acestei comori de artă** este cu atât mai regretabilă, încât regiunea aceasta neaflându-se mai mult timp la noi, **o refacere a albumului este deocamdată imposibilă”.**

Din fericire, strădania doamnei Rotică Georgeta de a culege motive populare românești nu a rămas fără rezultate,

deoarece distinsa profesoară de desen a transmis și elevelor sale de la Cernăuți misiunea și dragostea de a culege și desena ornamente și motive de pe ii, cămăși, covoare și broderii populare românești din zonele lor de obârșie și din cele învecinate.

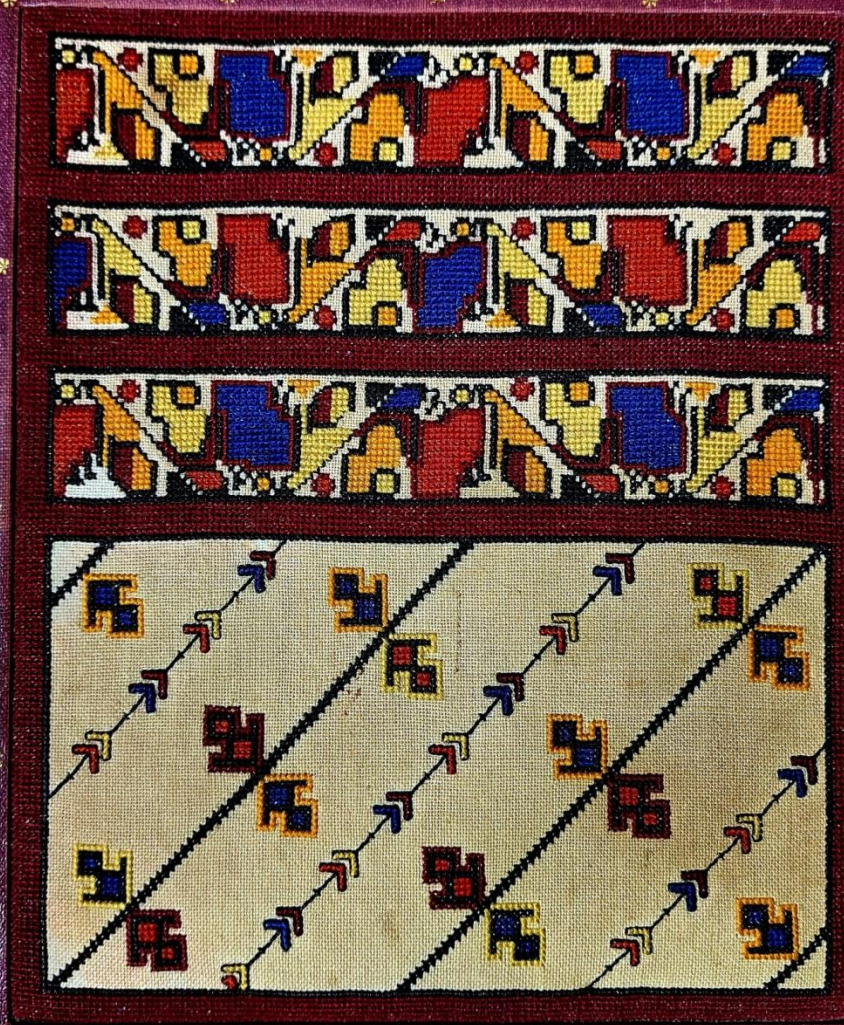
Așa a luat naștere și albumul Elenei-Pelaghia Ungureanu, care și-a adunat cu predilecție comorile folclorice din zona Bucovinei și din județul ei de baștină, Soroca, aflat în nordul Basarabiei și la malul vestic al râului Nistru. Planșele cu motive folclorice pe care le-a desenat pe hârtie milimetrică le-a adunat pe întreg parcursul clasei a VII-a și a VIII-a, respectiv în perioada 1936-1937.

Unele din planșele prezentate au **înscrise pe verso, cu creionul, numele localității de origine al motivelor**, iar altele au fost obținute prin schimb cu alte colege, sau inspirate din obiecte ale industriei casnice păstrate în arhiva școlii de învățătoare din Cernăuți.

* * *

2. Album cu modele de broderii și alesături românești culese de El. P. Ungureanu, elevă la Școala Normală de Fete din Cernăuți, în perioada 1929 – 1937.

**El. P. Ungureanu, Școala Normală
de Fete „Maria Voichita”, 1930-1937**

**Album cu modele de broderii și alesaturi
românești, Cernăuți, 1937.**

*Coperta originală a albumului elevei El. P. Ungureanu,
decorată cu un fragment de mânăcă de ie veche,
găsită în perioada studiilor școlare, 1929-1937.*

Foto: Școala Normală si Orfelinatul de Fete din Cernăuți.

Școala Normală și Orfelinatul de fete „Maria Voichița”, din Cernăuți, avea în anul 1936 următorul personal didactic permanent:

Directoare: Țopa Angela, prof. de Filozofie și Șt. Pedagogice;

Profesori: Avram Ioan (Religia), Axantovici Ligia (Limba Română), Blându Maria (Șt. Pedagogice), Bratu Irina (Șt. Naturale), Cărăusu Maria (Matematici), Chelariu Silvia (Șt. Naturale), Cimpoia Gabriela (Gospodăria), Ioan Elena (Muzica), Luczka Lidia (Gimnastica), ***Munteanu Virginia*** (Lucrul de Mână), ***Popescu Filomela*** (Țesut), ***Rotică***

Georgeta (Desen și Caligrafie), Rusu Liviu (Violina), Trancu Ana (Istoria), Vasiliu Clemensa (Șt. Fizico-Chimice), Vasiliu Lucia (Geografia), Vasiliu Rozalia (Limba Română), Bănilăeanu Speranța, învățătoare la școala de aplicație, Crețulescu Lucretia, învă. șc. aplic., **Diaconovici Ioana**, învă. șc. aplic., Vrânceanu Iulia, învă. șc. aplic., Reus Aurora, secretară, Tcaciuc Virginia, ajutoare de secretară, **Dr. Nandriș Astra** (medic, Igiena), Bahrin Gheorghe, econom și intendent.

Absolventele Școlii Normale de Fete „Maria Voichița”, din Cernăuți, promoția 1938. El. Pelaghia Ungureanu este a cincea din ultimul rând.

Pelaghia Ungureanu – fotografie de pe diploma de capacitate ca învățătoare (1938).

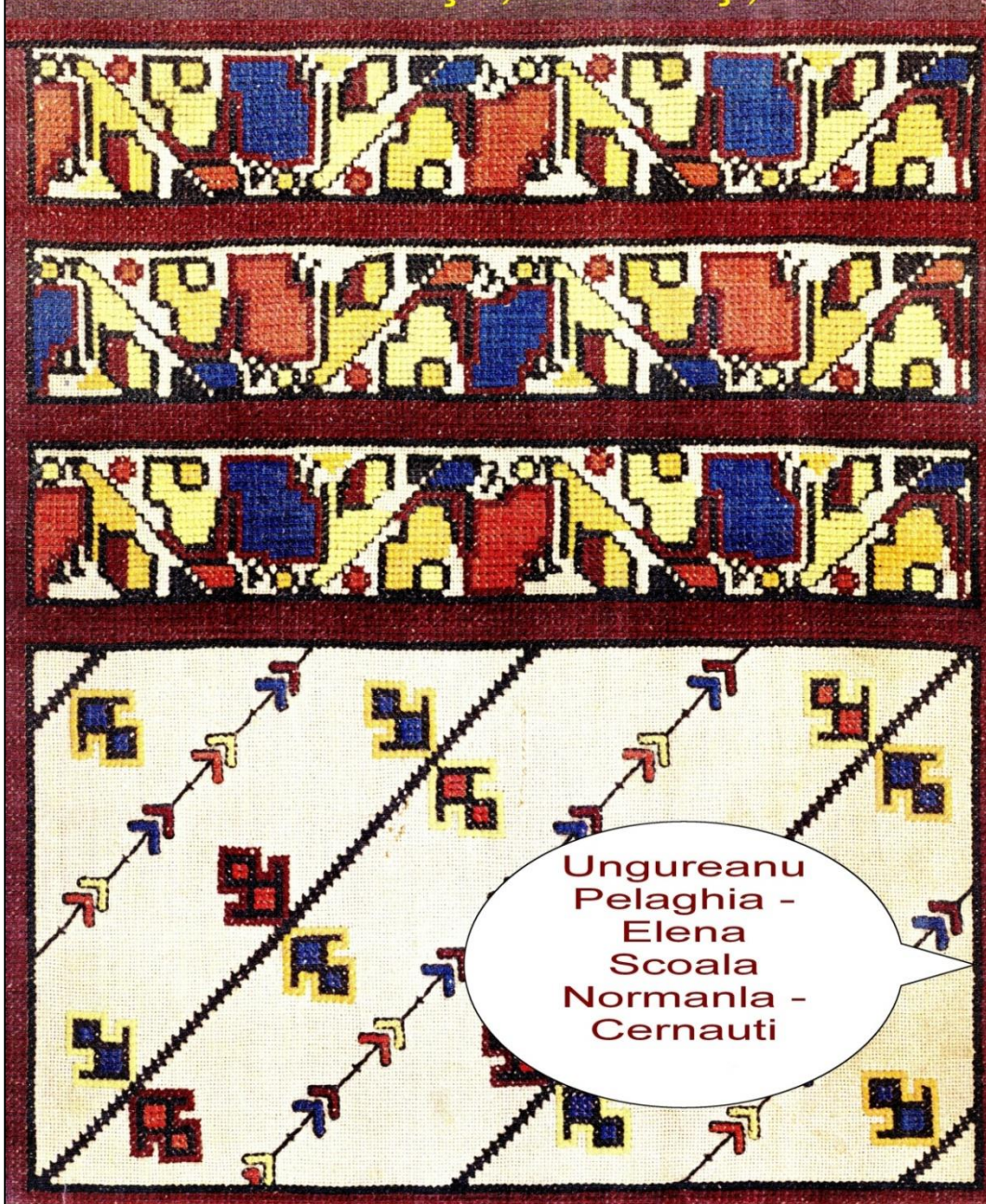
Citat: „Motivele de pe broderiile țărănești din Bucovina, având aici atâtea elemente comune pe diferitele obiecte ornate, formează o unitate completă și cu privire la identitatea lor cu motivele românilor din Transilvania, Ungaria și România învecinată, de la care ele diferă numai puțin în unele locuri și **nu se pot atribui decât ornamenticii poporului român**” (Din prefață la **Albumul lui Erich Kolbanheyer - Ornamente ale ind. casnice din Bucovina - broderiile, 1912**).

Tânară țărancă brodând, de Karl Ewald Olszewski (n. Cernăuți, 1884 - d. München, 1965)

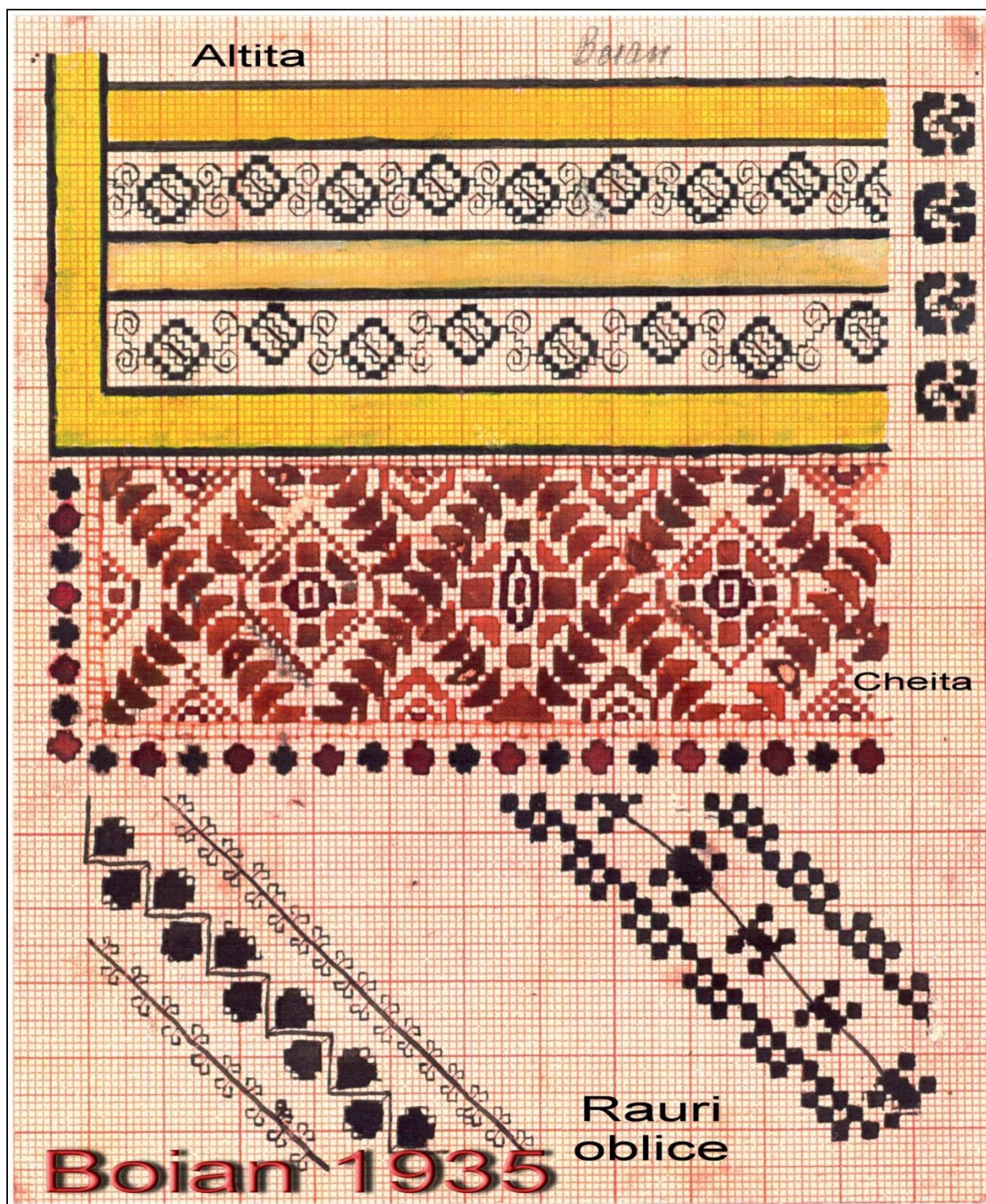
2. A. Modele pe mâneci, fețe și spate de ii.

Album cu modele de broderii și
alesături românești, Cernăuți, 1937

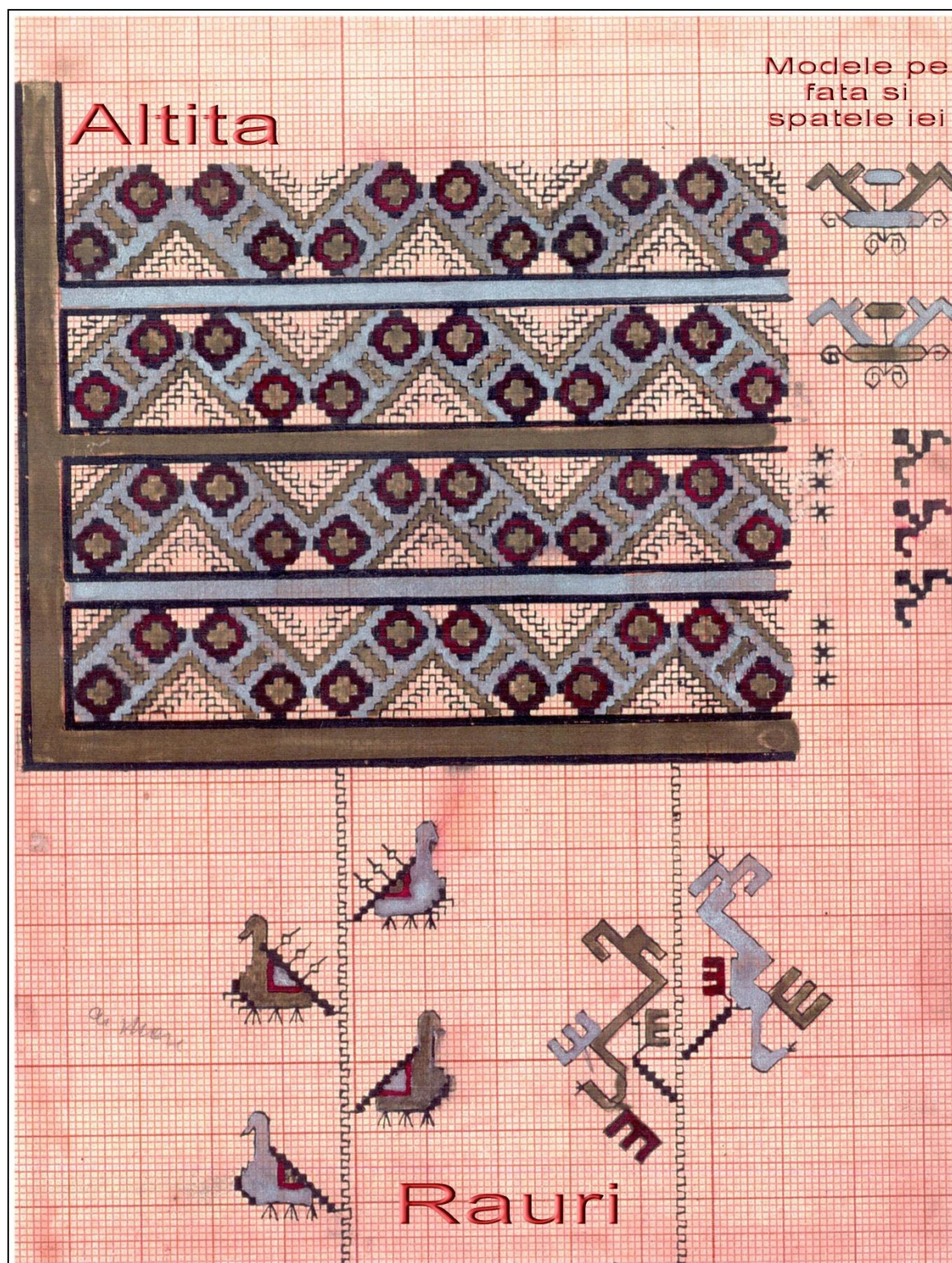

Model de pe o mânecă de ie, cu altiță, cheiță și râuri oblice, de la Cotul Ostriței, rn. Noua Suliță, reg. Cernăuți

Mâneacă de ie de la Boian, rn. Noua Suliță, reg. Cernăuți, cu altiță, cheiță și râuri oblice.

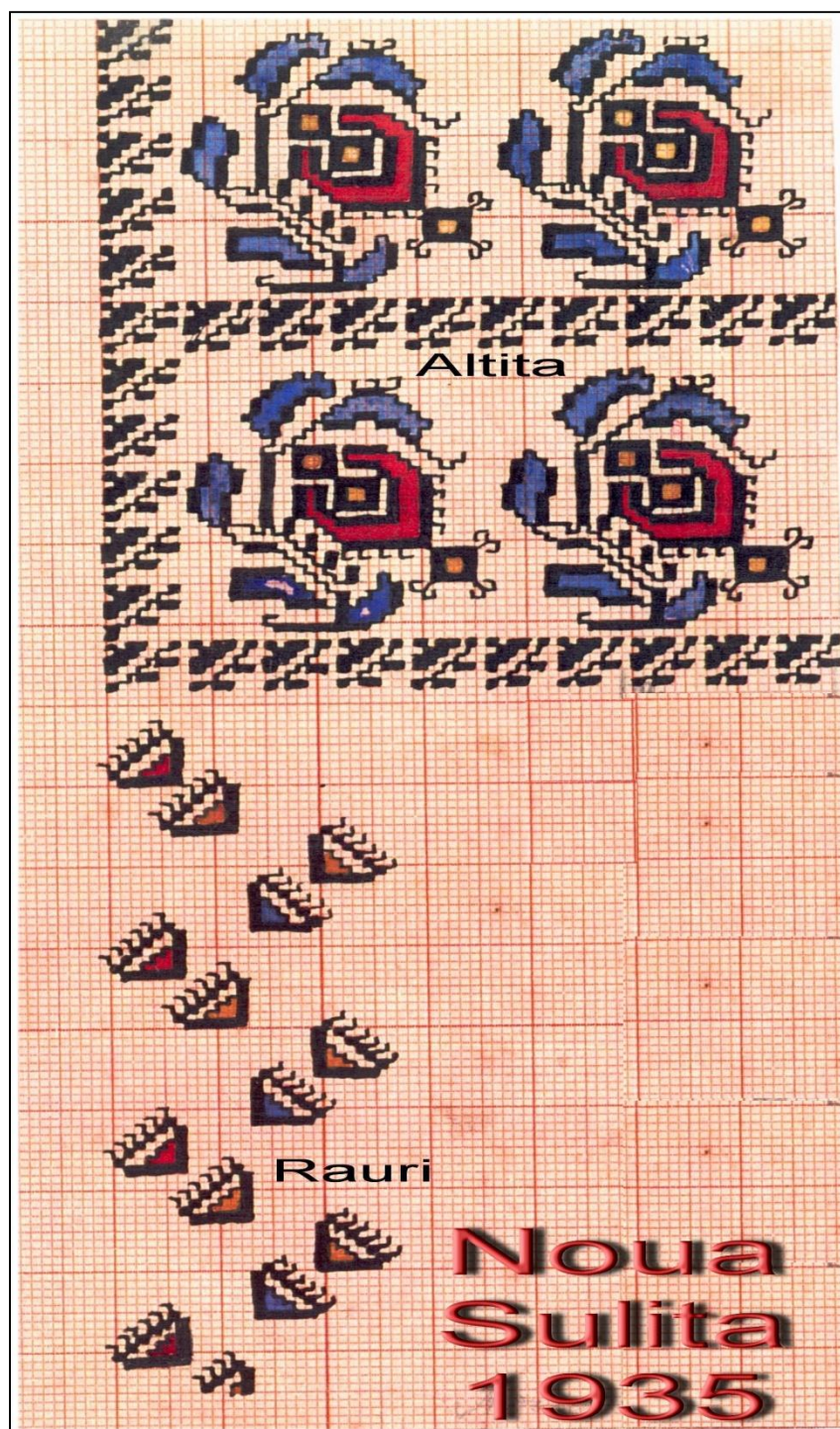
Mâncă de ie cu altiță și râuri verticale, având ca motive păsări

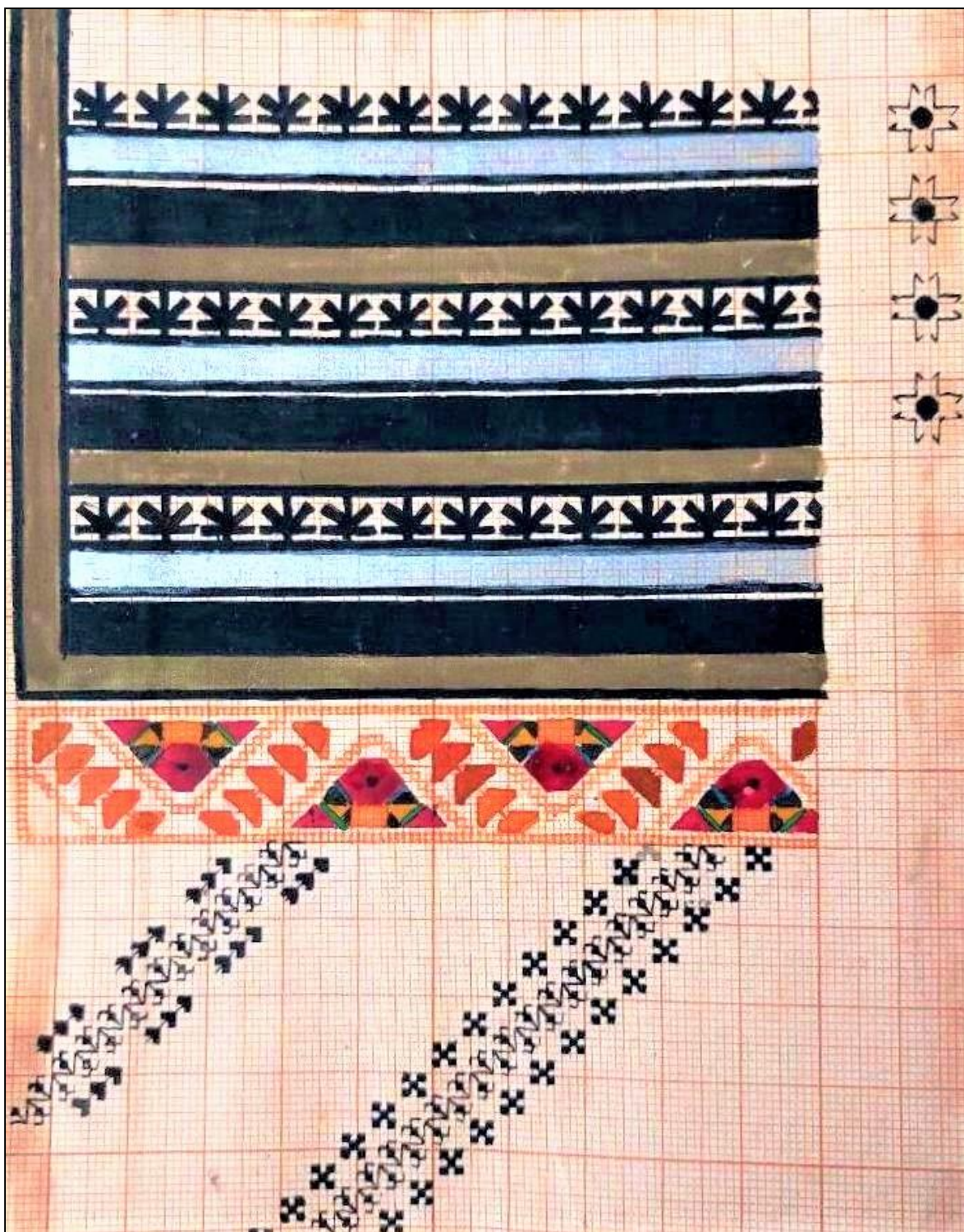
Mâneacă de ie de la Vicovul de Sus, jud. Suceava, cu altiță, cheiță și
râuri oblice, 1937

Mâncă de ie de la Boian, rn. Noua Suliță, reg. Cernăuți, cu altiță, cheiță (zigzag negru) și râuri oblice, 1937

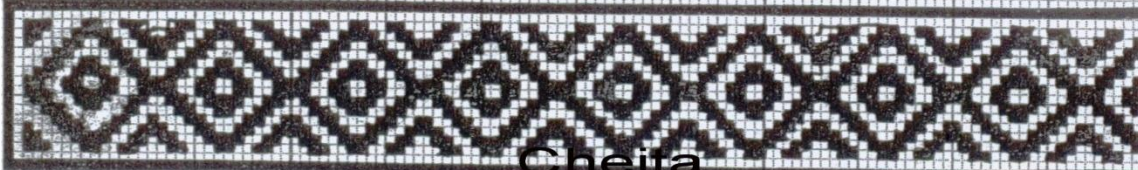
Mâncă de ie de la Noua Suliță, reg. Cernăuți, cu altiță și râuri verticale, având motive florale

Mâncă de ie de la Mămăiești, rn. Cozmeni, reg. Cernăuți, cu altiță, cheiță și râuri oblice, 1937

Altita (pe maneca de ie)

Cheita
Cheita

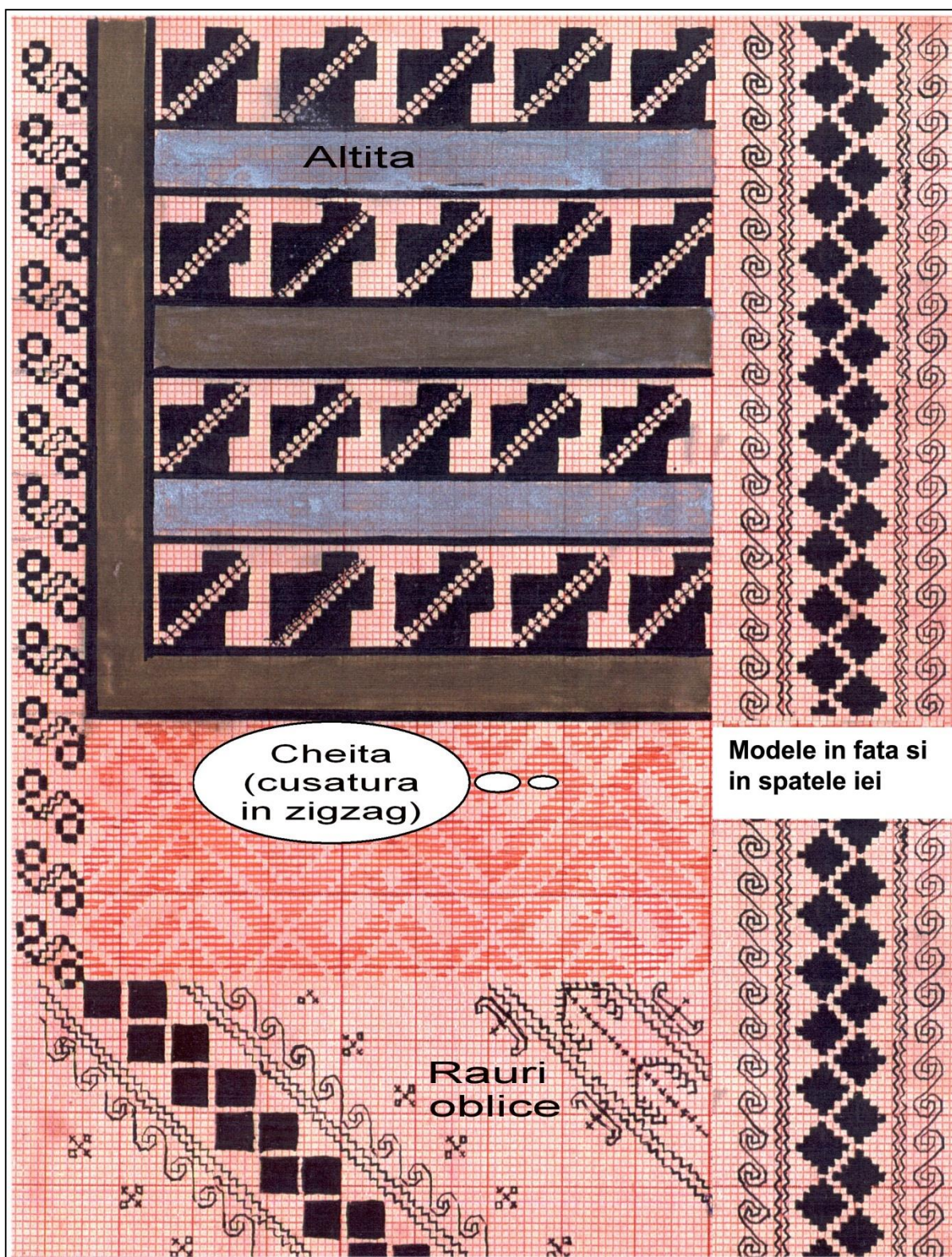

Rauri oblice

Mâncă de ie cu altiță, cheiță și râuri oblice

Mâneacă de ie cu altiță, cheiță și râuri verticale (motive florale)

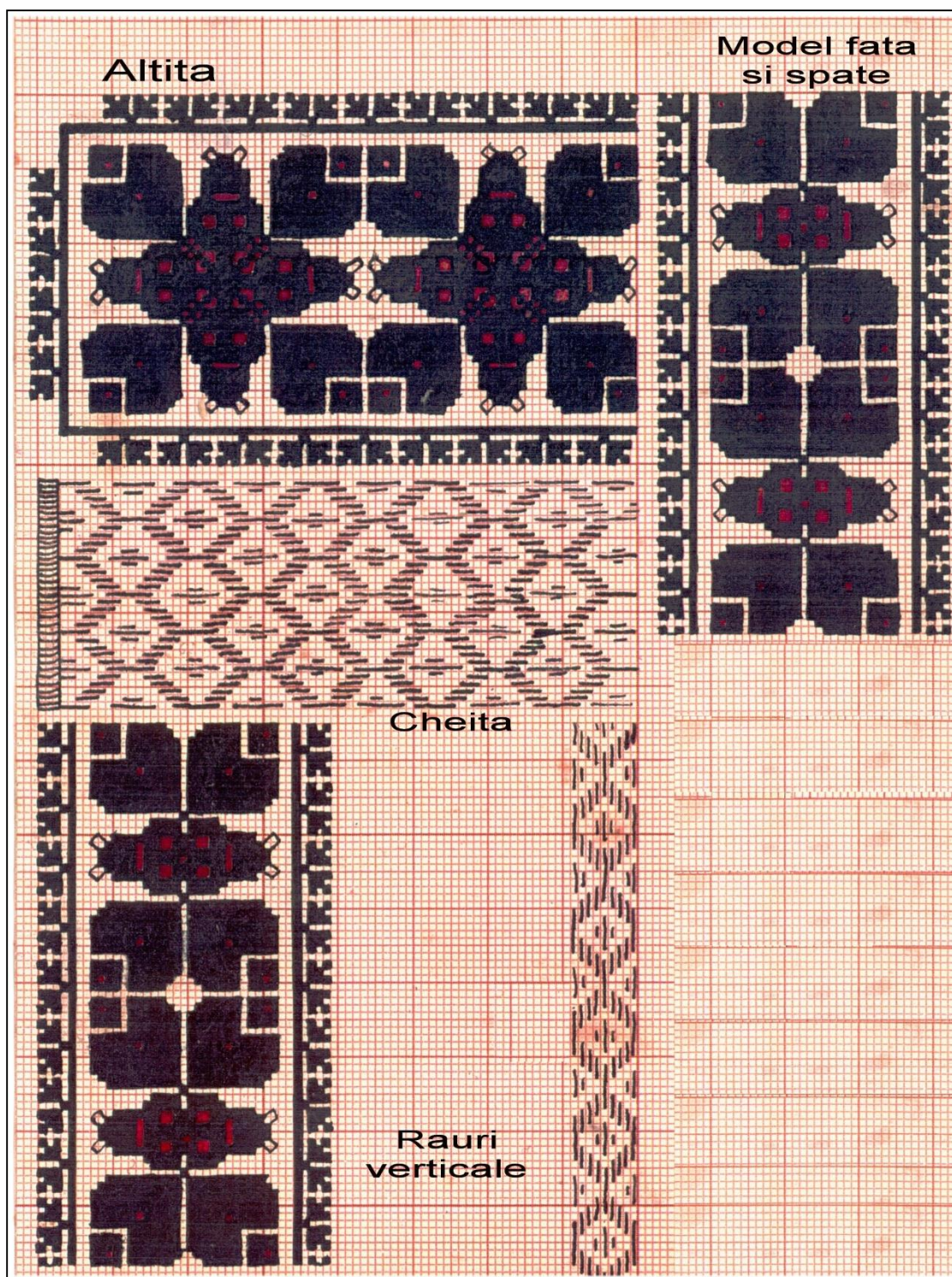

Mâncă de ie cu altiță, cheiță și râuri oblice

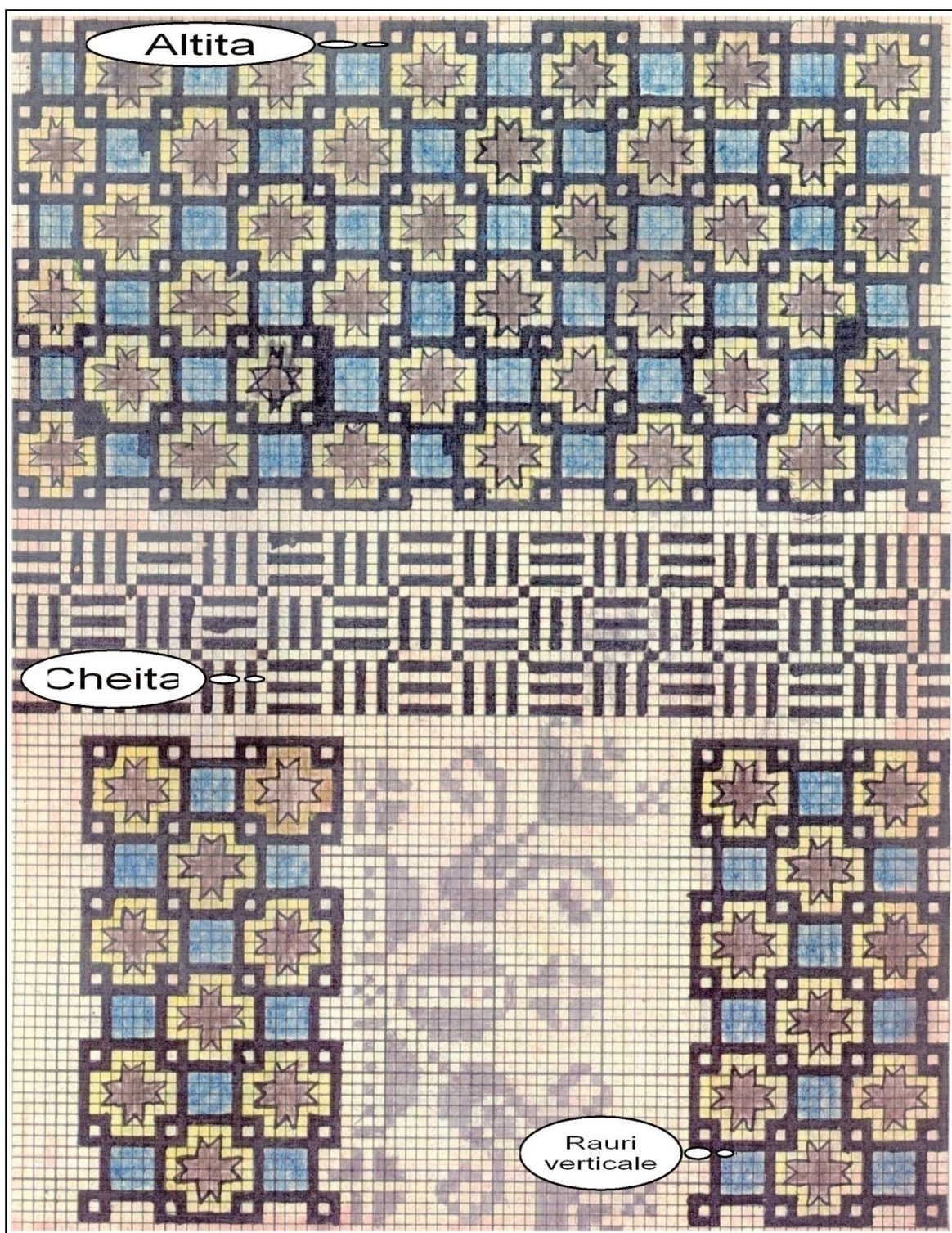
Altita, cheita si rauri oblice pe maneca de ie.

Maneca de ie cu altiță, cheiță cu zigzaguri și râuri oblice

Mânecă de ie de la Pârteștii de Jos, jud. Suceava, cu altiță, cheiță și râuri verticale

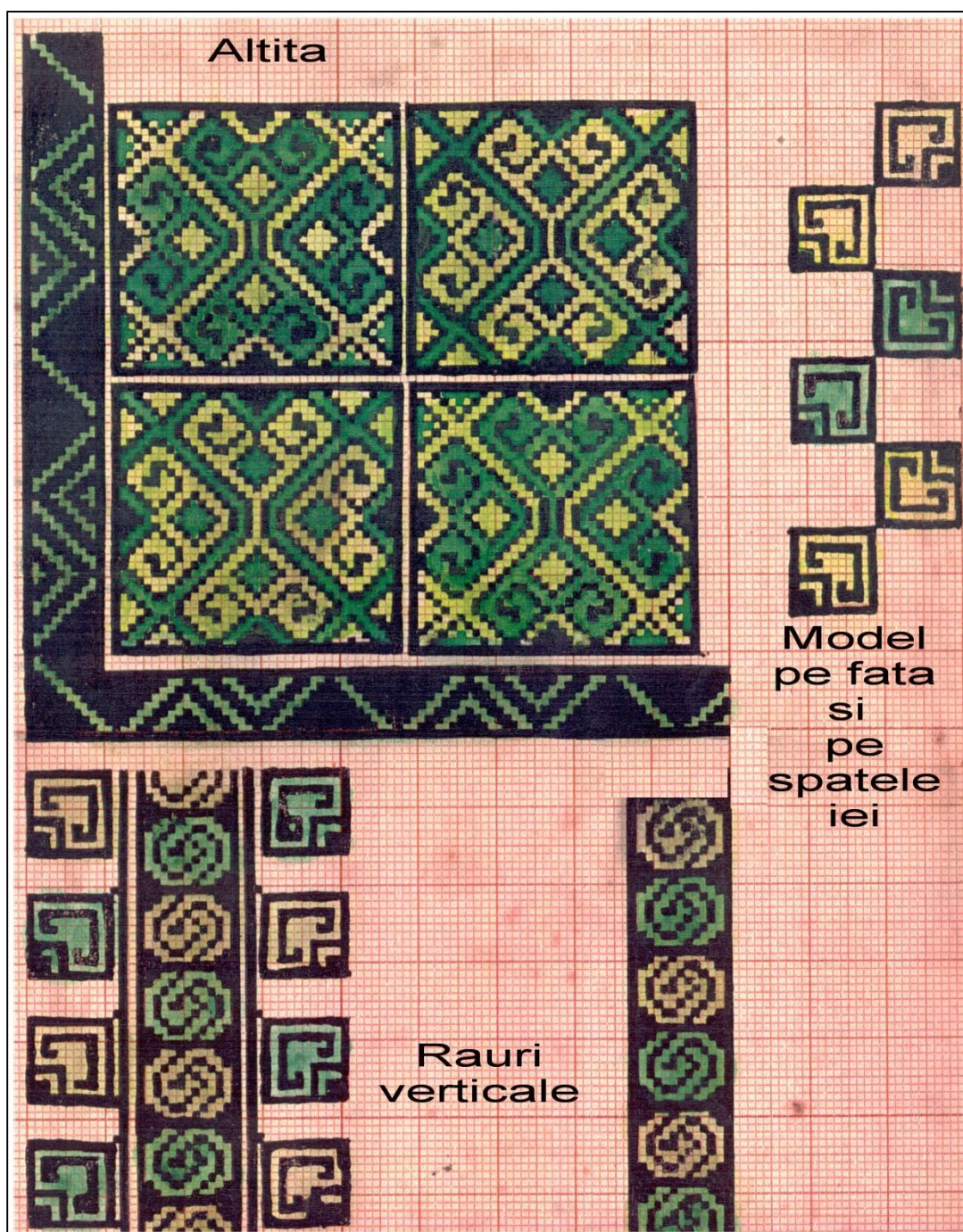
Mâncă de ie cu altiță, cheiță și râuri verticale

Modele pt. altita cat si fata si spatele iei

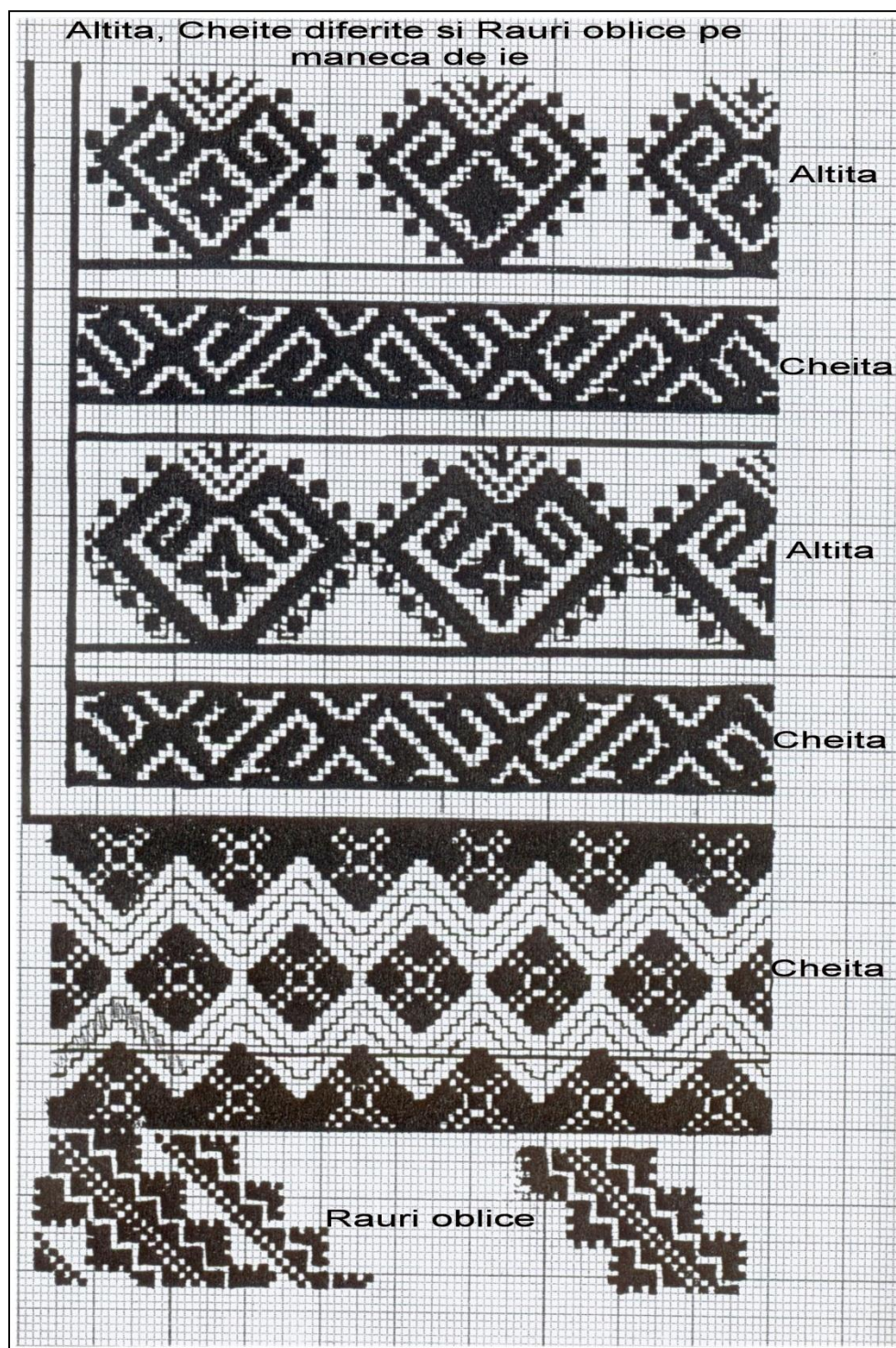

Model de rau vertical de la altita la manseta si pe pieptii iei

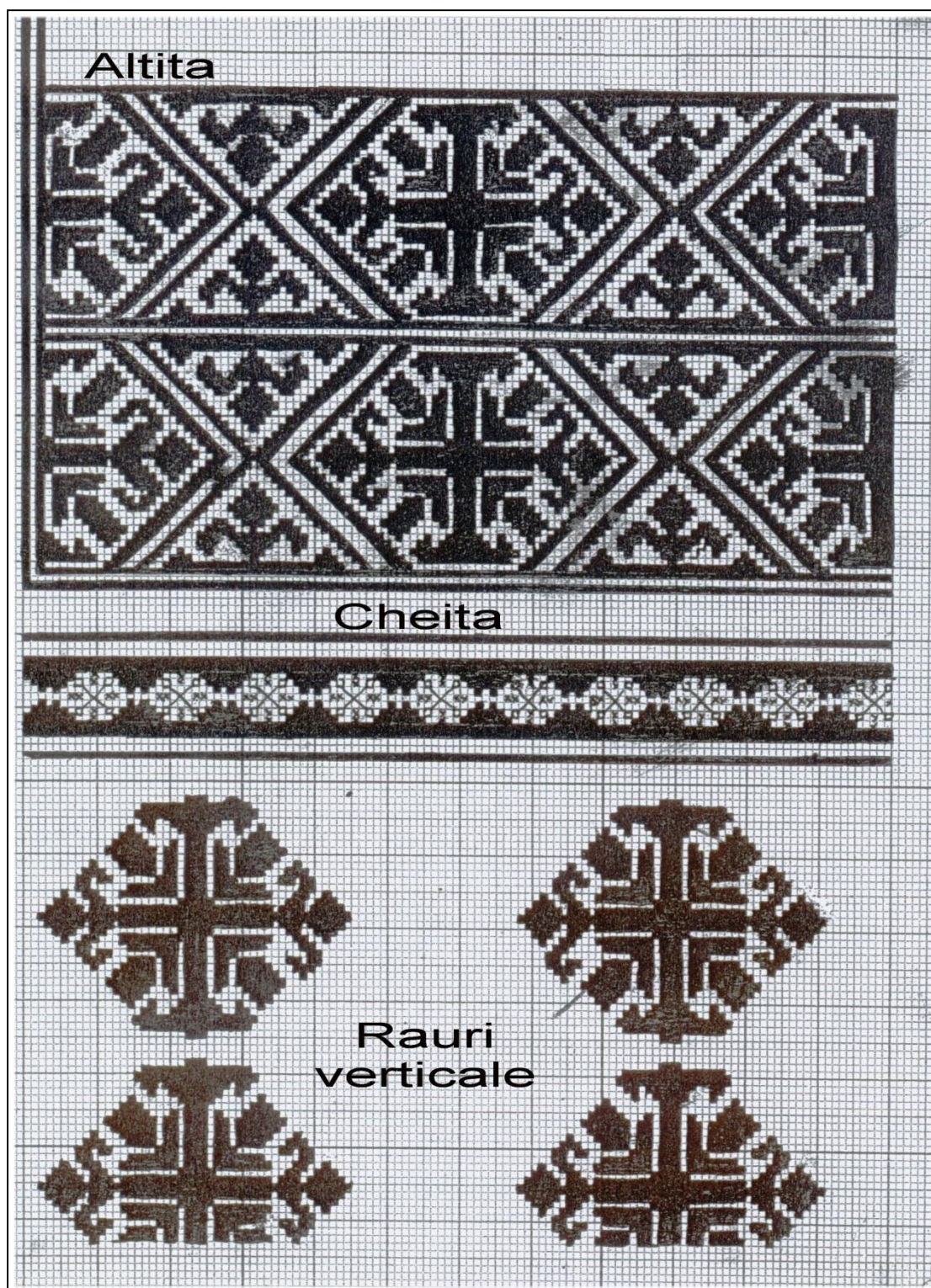
Mânecă de ie cu modele de la Brașca, com. Ilișești, jud. Suceava, cu altiță și râuri verticale de la altiță la manșetă si pe piepții iei.

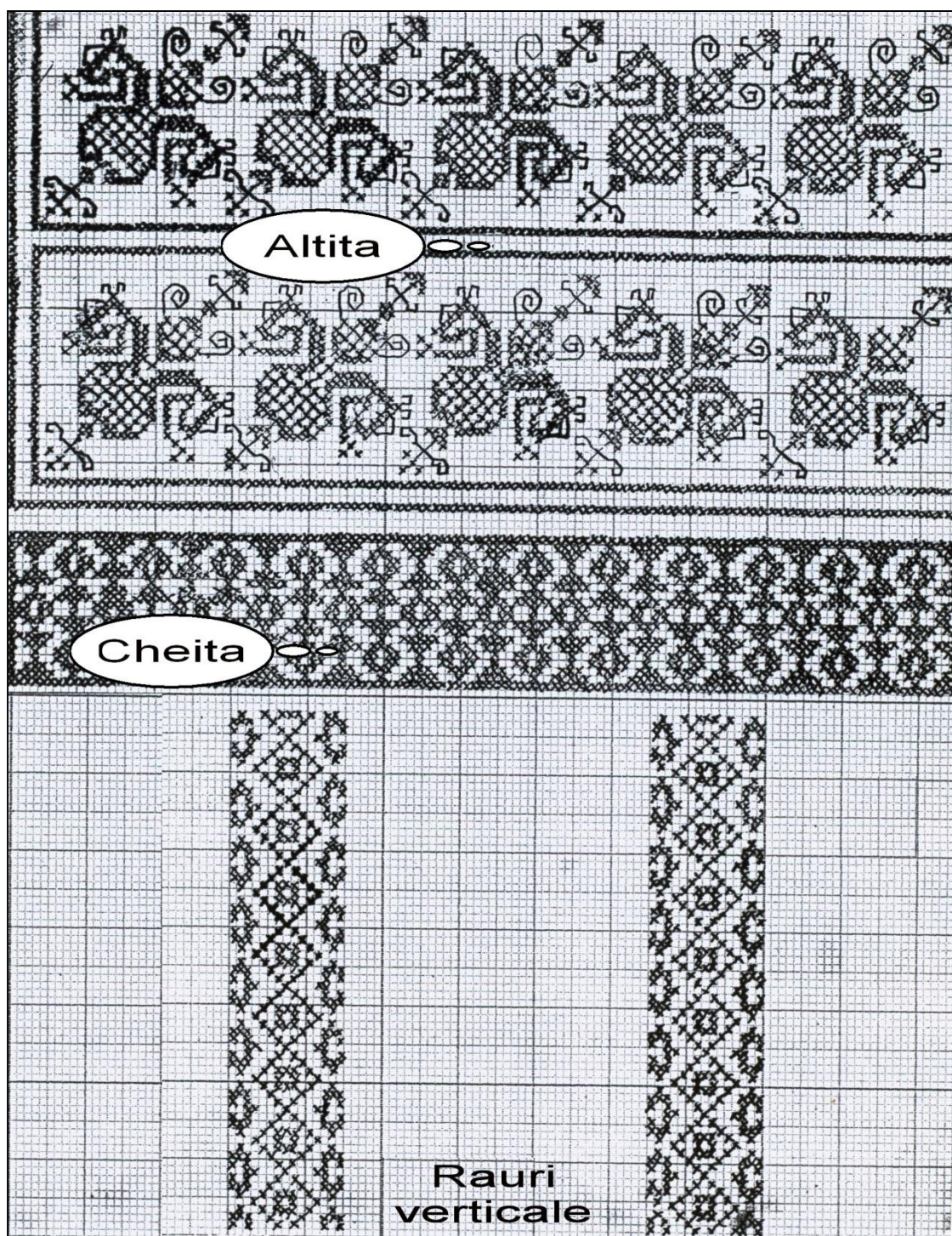
Modele pe ie de la Didina din Cernăuți, cu râuri vericale pe mânecă, pe fața și pe spateleiei (29 ianuarie – 5 februarie 1937)

Mânecă de ie cu altiță, cheiță și râuri oblice

Mâncă de ie cu altiță, cheiță și râuri verticale

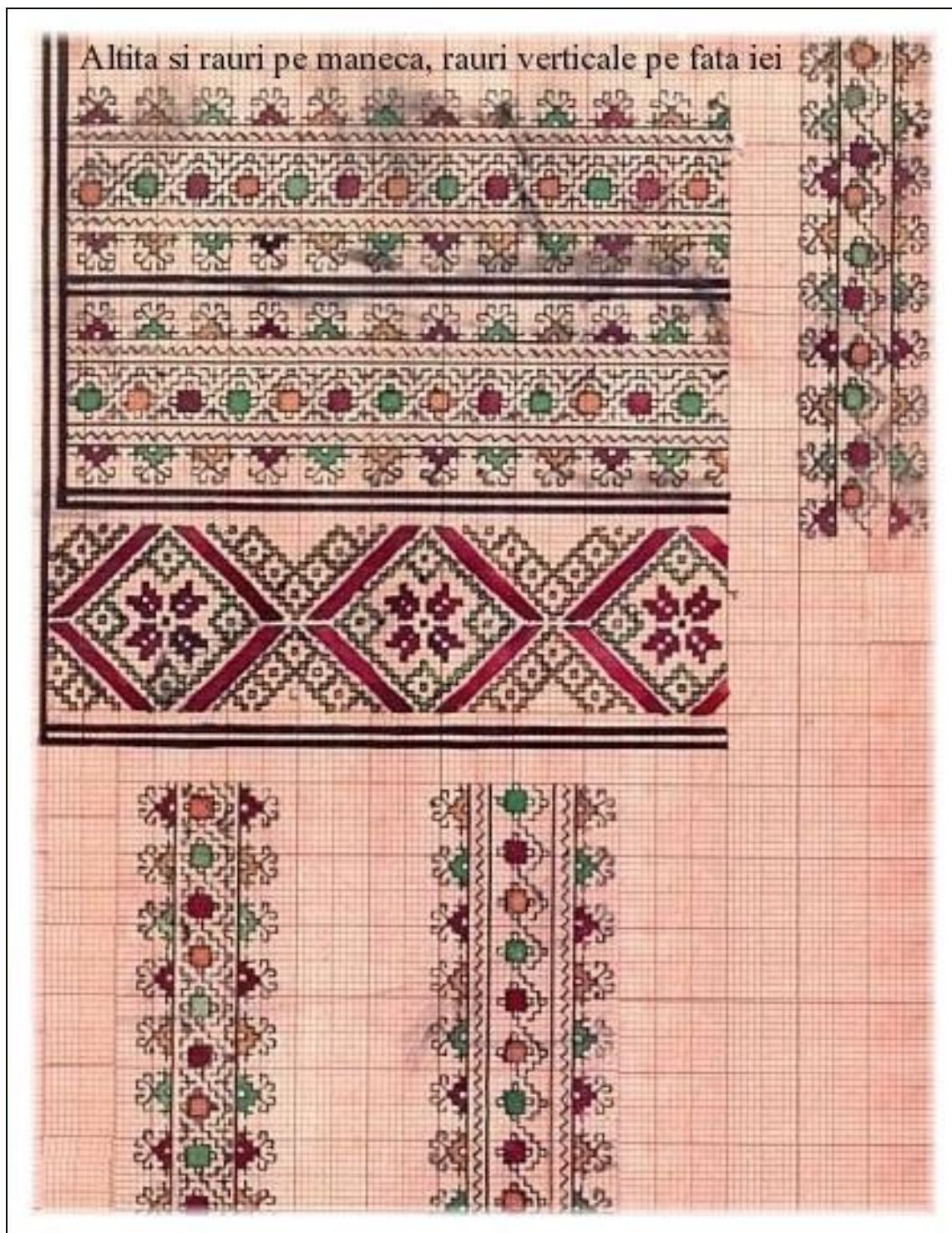
Mâncă de ie cu altiță, cheiță și râuri verticale

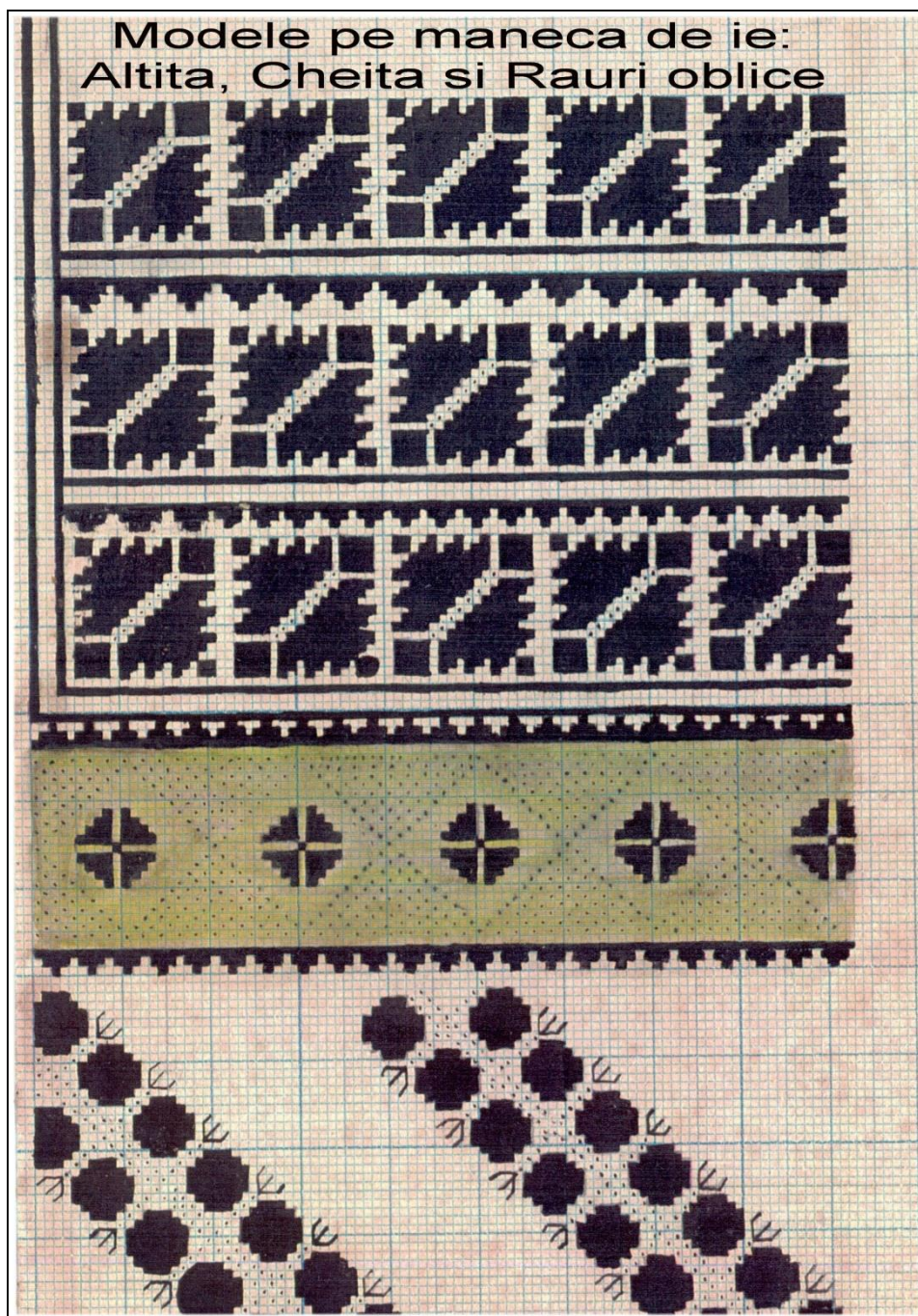
Mâncă de ie cu modele de la Ceahor, rn. Adâncata, reg. Cernăuți, cu
altiță și râuri verticale de la altiță la manșetă si pe pieptii iei.

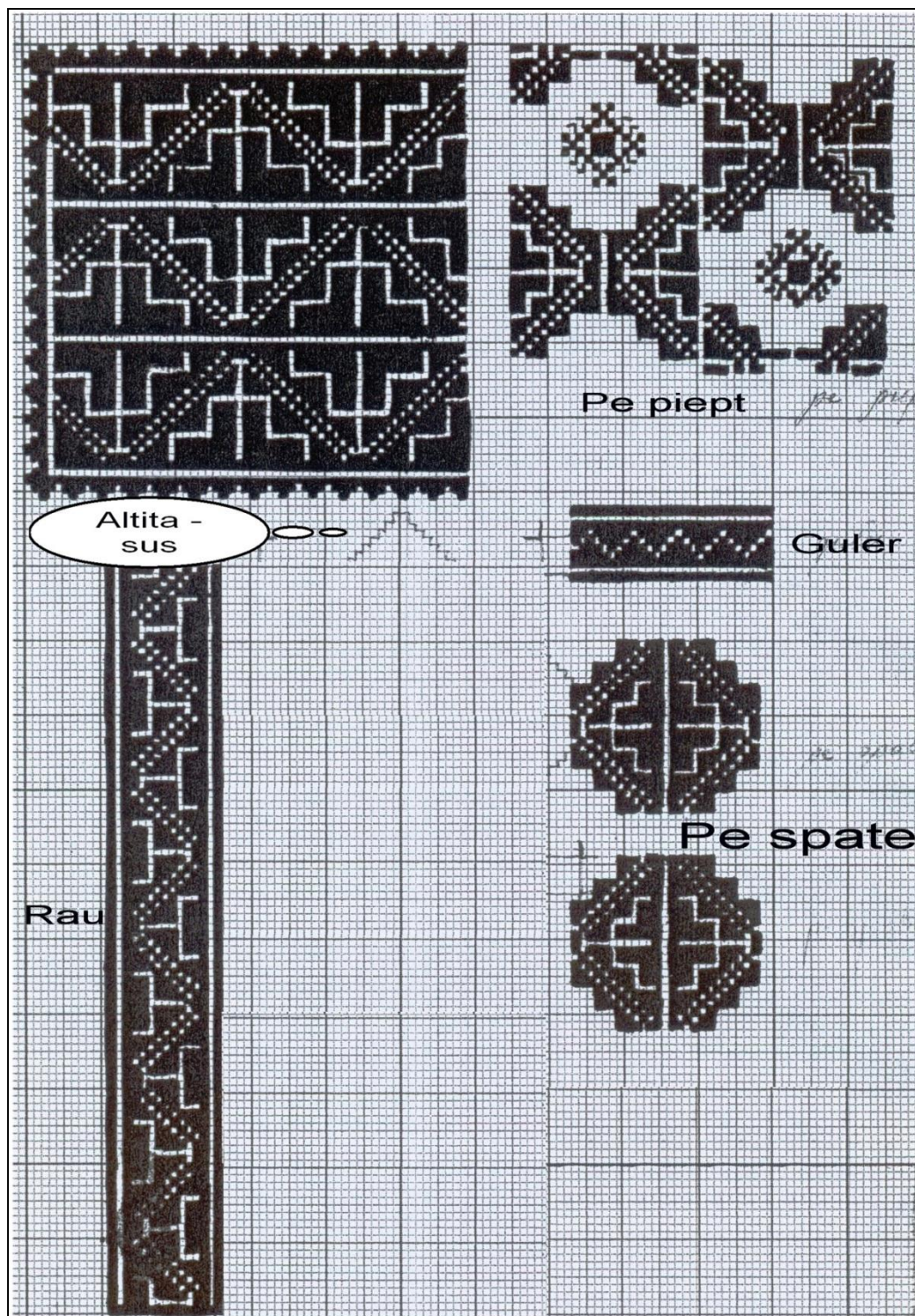
**Mâncă de ie de la Mahala, rn. Noua Suliță, reg. Cernăuți, cu altită și
râuri oblice, 1937**

**Mâncă de ie de la Broscăuții Vechi, rn. Storojineț, reg. Cernăuți, cu
râuri verticale, 1937**

Mâneacă de ie de la fam. Naidin, com. Cândești, de lângă or. Siret, jud. Suceava, cu altiță și râuri oblice, 1937

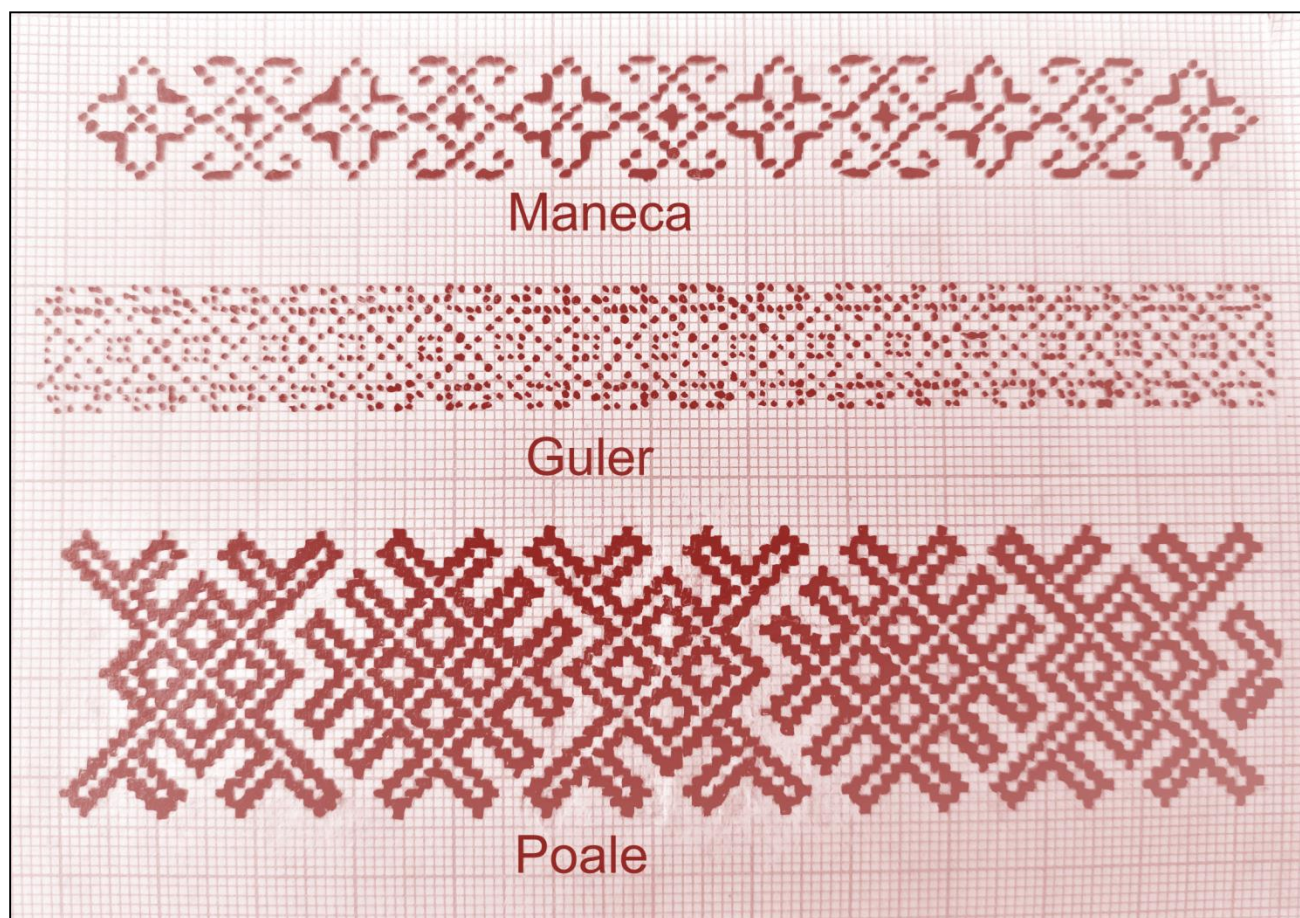
Modele de cusături pentru ie din Câmpulung Moldovenesc, 1937

2. B. Modele de brâie femeiești și bărbătești.

Modele de brâie populare moldovenești (pentru femei și bărbați),
1937

2. C. Modele pentru cămăși de noapte bărbătești.

Modele de cusături pentru cămăși de noapte bărbătești, 1937

Modele de cusături pentru cămăși de noapte bărbătești, 1937

Modele de cusături pentru cămăși de noapte bărbătești, 1937

Modele de cusături pentru cămăși de noapte bărbătești, 1937

2. D. Modele cu alesături pentru covoare, 1937

Covor din Cotova, județul Soroca

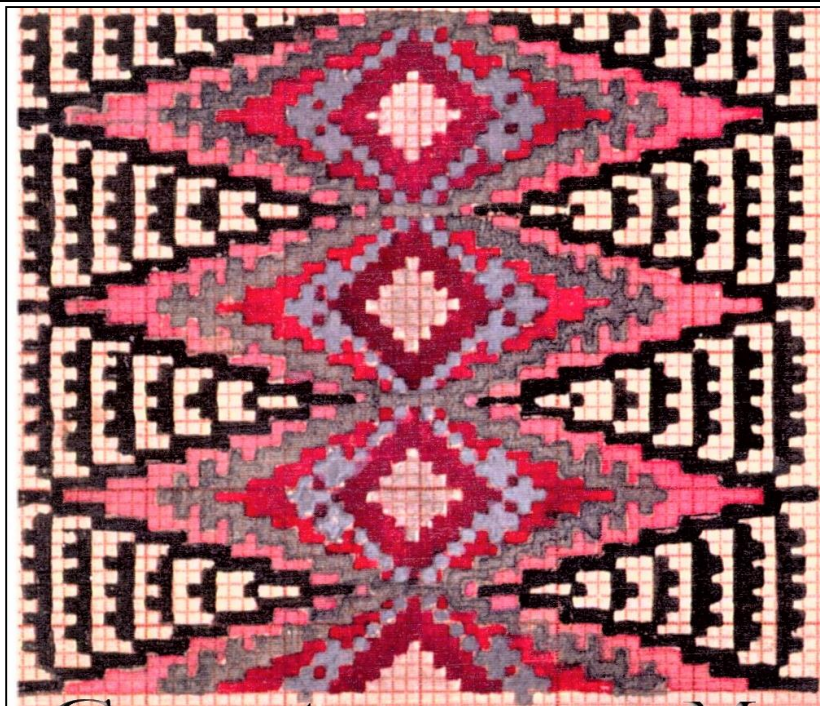
Covor din Cernăuți (nordul Bucovinei)

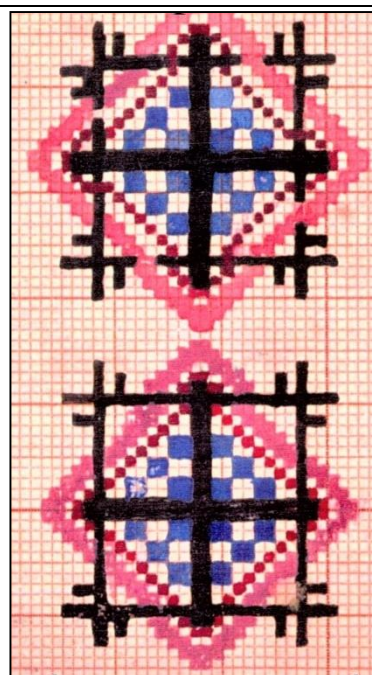
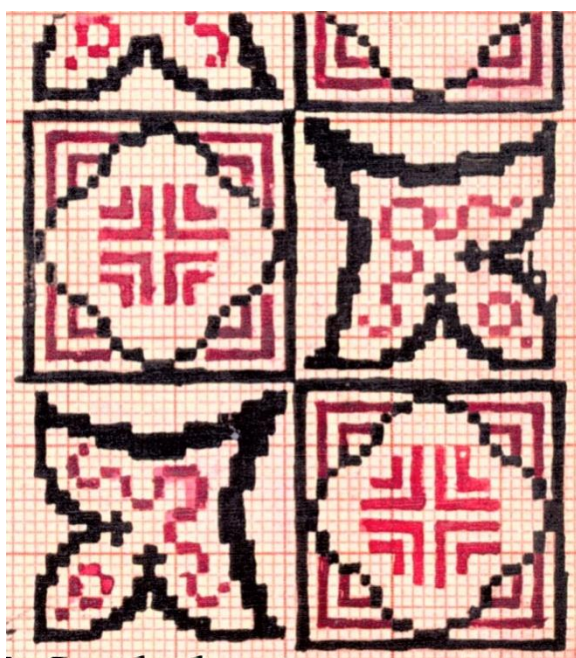
Covor vechi din sec. XVIII-lea, găsit în casa unui birjar din Cernăuți

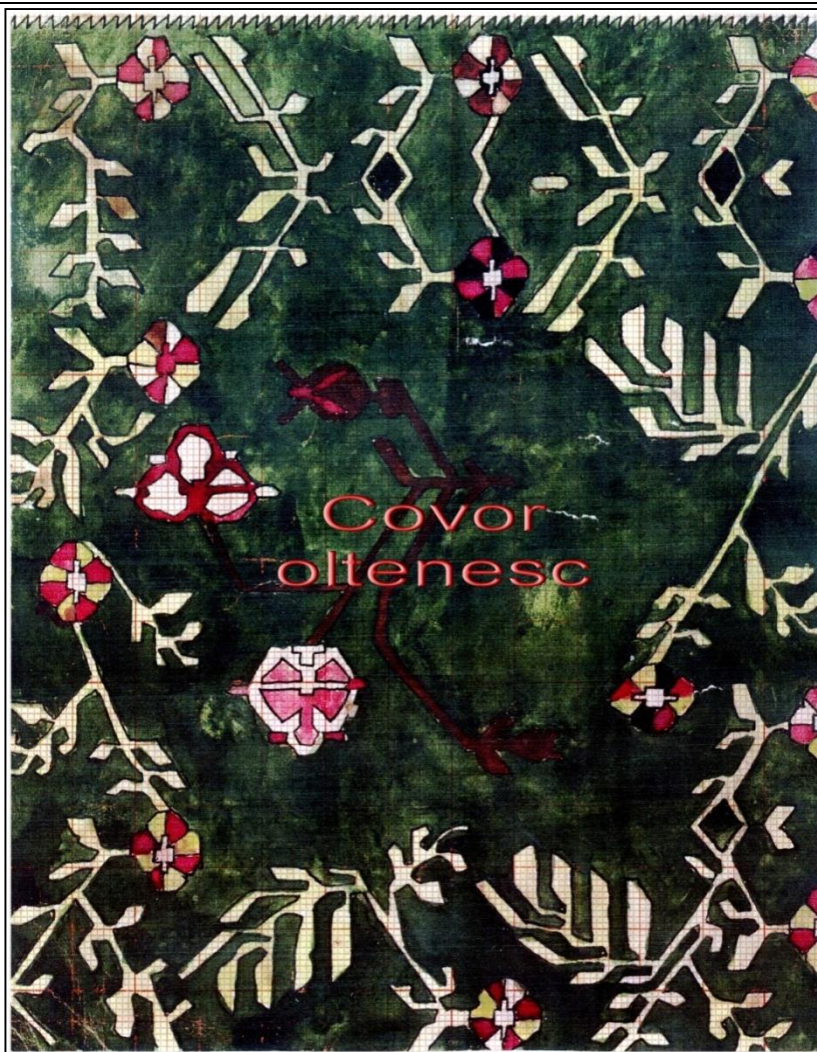
Chenare de covoare, 1937

Carpetă din zona Sibiului, 1937

Modele pentru covoare (stânga) și șervețele (dreapta) din zona Sibiului, 1937

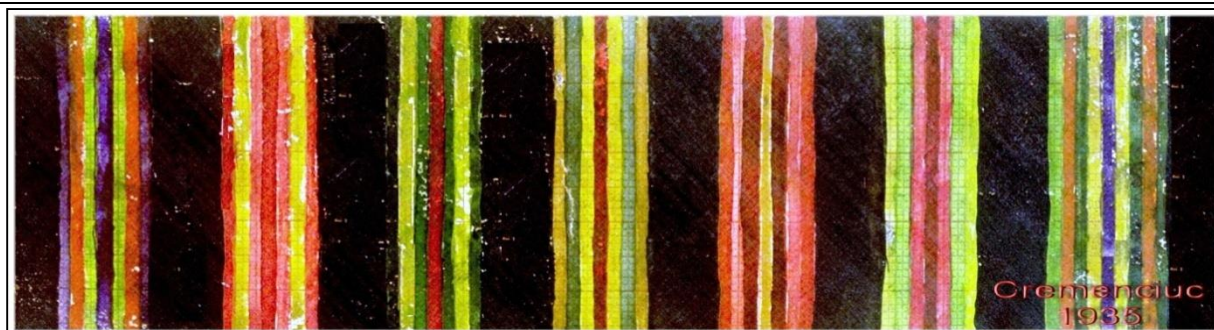

A

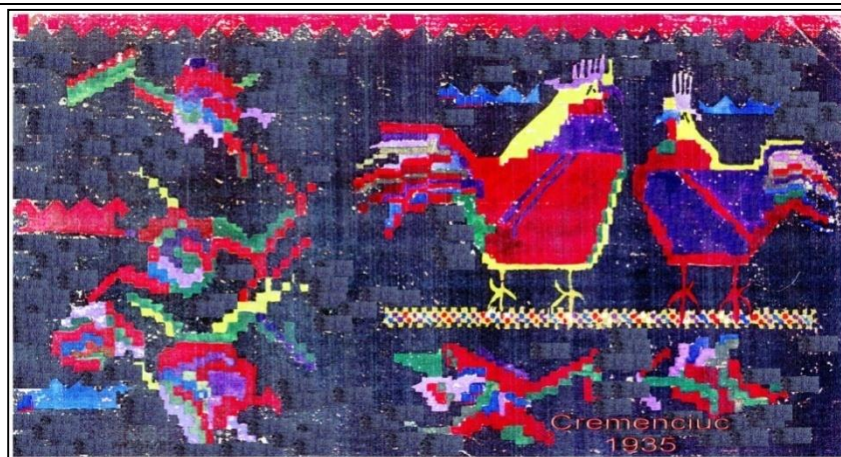

Covor vechi din Cremenciuc, pe malul Nistrului, la nord de Soroca

Preș vechi (traversă) din Cremenciuc, jud. Soroca

Covor mic (lăicer) vechi din Cremenciuc, jud. Soroca

2. E. Modele pentru perdele (brizbizuri), fețe de masă și șervețele, 1937

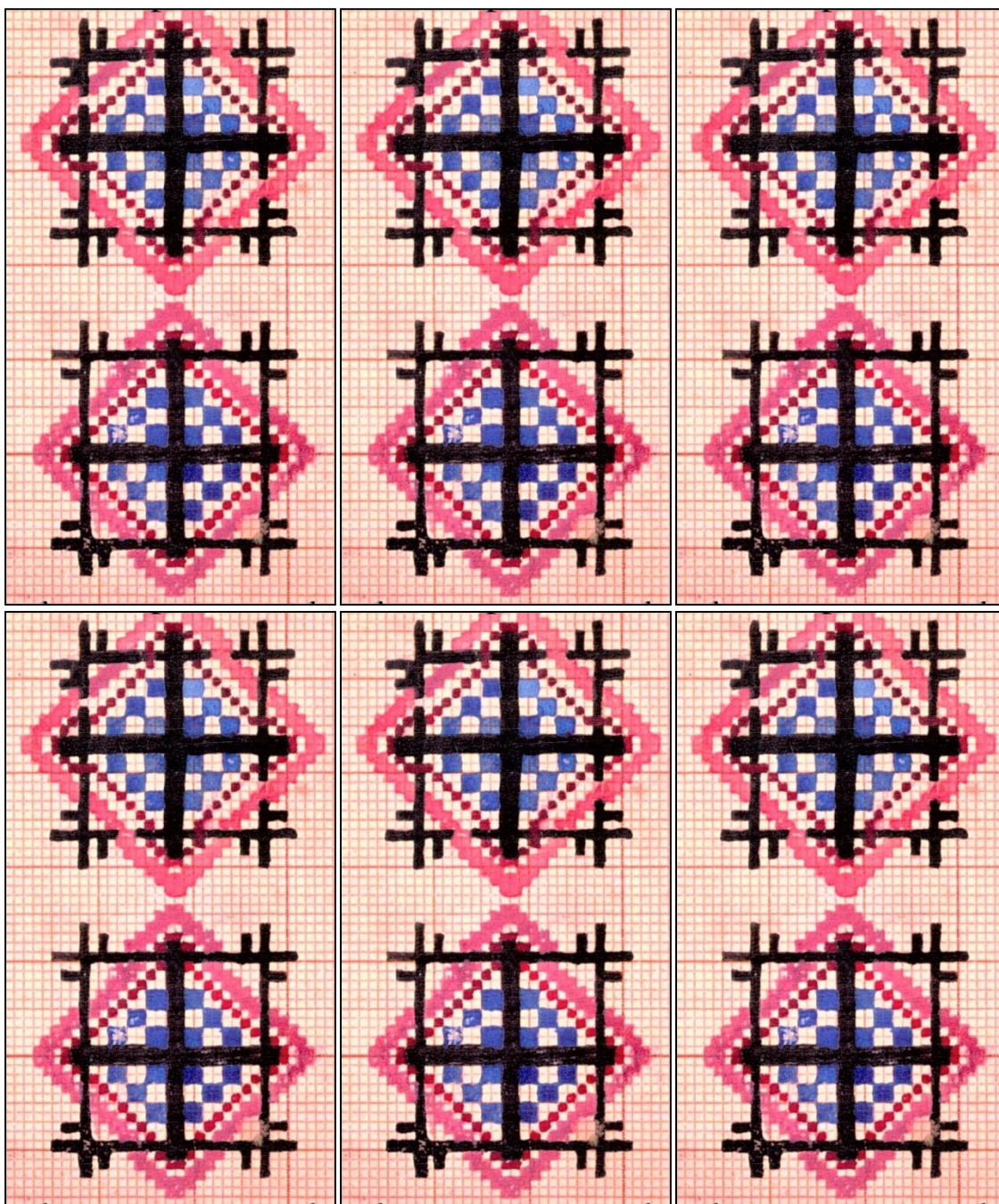
Modele populare românești pentru perdele (brizbize), 1937

Modele pentru față de masă îngustă și lungă (drum de masă), 1937

Modele pentru față de masă îngustă și lungă (drum de masă), 1937

Modele pentru servetele de masă din zona Sibiului, 1937

* * *

Câteva explicații de termeni folosiți

(preluate din DEX):

Alțiță – Broderie pe partea superioară a mânecii la ie sau cămașă.

Râuri (pop.) – Benzi drepte sau oblice pe piept și pe mâneci, sau cusături în linii șerpuitoare, care împodobesc mânecile, de la alțiță la manșetă, și pieptii cămășilor la costumul național.

Cheiță sau Increț – 1. Ornamentație a mânecii la cămășile naționale femeiești, cuprinsă între alțiță și râuri. 2. Cusătură în zigzag, cu care se încheie marginile la o cămașă țărănească.

Brizbiz, brizbize, s.n. – Perdeluță (transparentă) care acoperă numai partea de jos a ferestrei; La pl. - volănașe, panglicuțe, dantele și alte artificii vestimentare femeiești (**brizbizuri**).

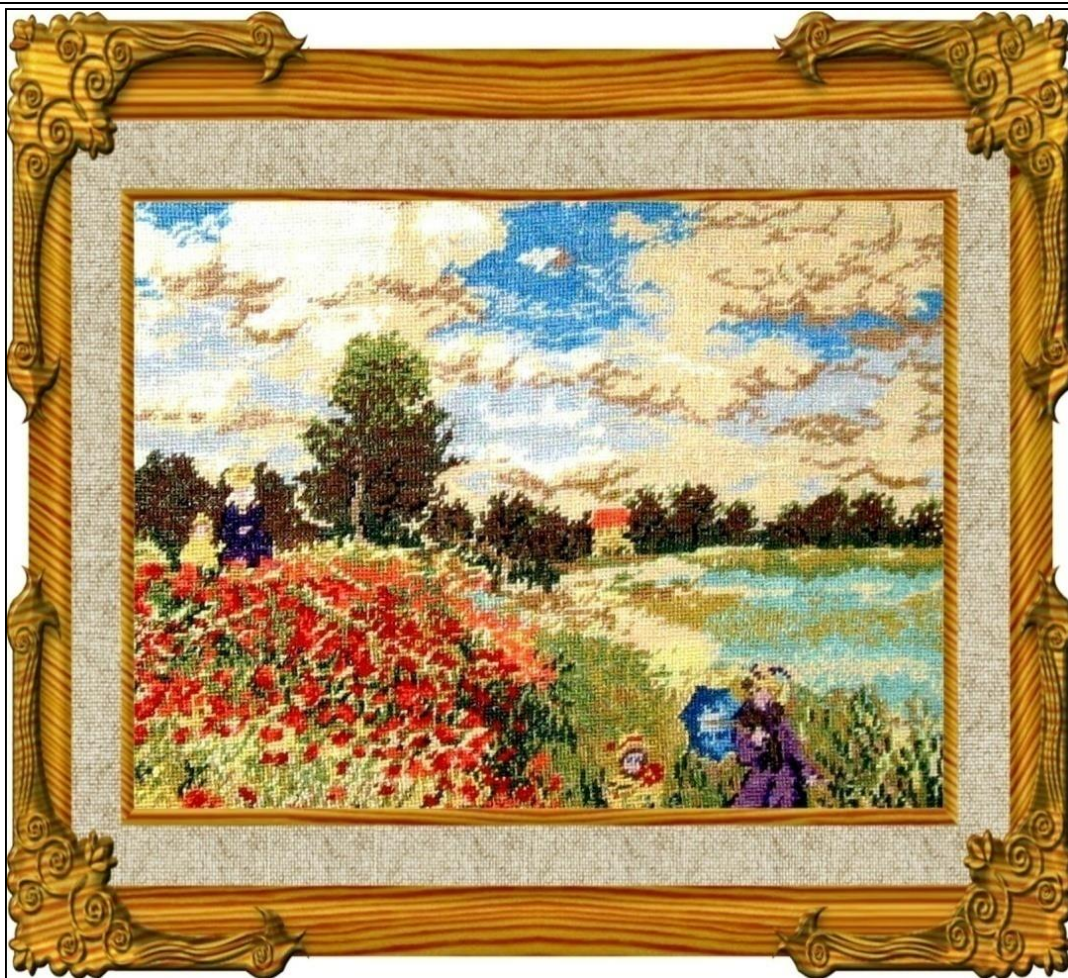
* * *

3. Goblenuri:

Câteva „lucrări de mână” ale prof. El. P. Leancă realizate în perioada de după pensionare.

Goblenuri cu trandafiri realizate la Bod, județul Brașov, în perioada pensionării, la vârsta de 90 de ani (2005).

Goblen realizat de El. P. Leancă la vârsta de 90 de ani, reprezentând o copie după tabloul „**Câmp cu maci sălbatici la Argenteuil**”, pictură în ulei pe pânză de **Claude Monet, 1873**, aflată azi la **Muzeul d’Orsay, Paris**.

Notă: Cele trei goblenuri au fost dăruite celor trei nepoți de către El. P. Leancă, care a făcut parte egală pentru toți, realizând în total 9 tablouri.

* * *

4. Despre „Industria casnică și portul național”, de Georgiana-Maria Leancă.

La țară, îmbrăcămintea este confecționată în gospodărie, din materiale la îndemână, ca inul sau cânepa, din care se fac cămăși sau izmene, lâna, pentru pantaloni, fuste, flanele, blana, pentru cojoace și căciuli, pielea pentru opinci. Costumele naționale sunt purtate cu mândrie, iar în zonele de munte portul popular se menține la toate categoriile de vârstă. **De Sărbători costumele populare sunt nelipsite.** Cu ocazia Crăciunului, **Martha Bibescu**¹ descrie un grup de colindători: “Sunt patru băieței care merg din casă în casă, purtând **căciuli înalte și țuguiate, haine de dimie, ițari de lână albă, picioarele înfășurate ca la daci, iar la brâu – chimir** - ca bărbații.”

În cartea sa intitulată „**La Valachie**”, geograful francez **Emmanuel de Martonne** (1873-1955), profesor universitar la Sorbona, un profund cunoscător al Carpaților noștri, declară că nicăieri n-a întâlnit o viață pastorală mai arhaică decât cea pe care a văzut-o la izvoarele Jiului și Cernei.

Aceeași afirmație o face și geograful **Simion Mehedinți** în cartea sa „**Le Pays et le peuple Roumain**”, când vorbește despre arhaismul vieții rurale din regiunile muntoase ale României. Același geograf român spune mai departe (p. 14-15 din lucrarea citată) :

„Locuitorii de la munte, din bazinul superior al Tisei, își mai fabrică și azi uneltele din lemn. Păstorii din Carpați poartă veșminte cum nu se poate mai primitive, dar foarte potrivite cu frecvența mare a ploilor și a ninsorilor de acolo.

¹ Marthe Bibesco, „*Izvor, Țara sălcilor*”, p. 276

Cămașa lor, fiartă în zer amestecat cu sucul unor plante toxice, este impermeabilă și antiseptică. **Gluga** lor are mai multiple utilități. Ea ține loc când de umbrelă, când de cuvertură sau de așternut. **Mantaua (țundra)** și **sarica** lor, făcute din lâna oilor cu firul lung, sunt singurele obiecte de îmbrăcăminte adaptate acestui mediu ploios, în timp ce **bunda** și **cojocul**, din blană de oaie, sunt cele care-l protejează mai bine de ger și zăpadă. “

Profesorul Ion Simionescu, bun cunoscător al tuturor meleagurilor țării noastre, pe care le-a străbătut în lung și în lat și le-a descris în lucrările sale geografice, remarcă aspecte importante culese personal din diferitelor zone etnografice. Astfel, iată ce spunea prof. **Ion. Simionescu** despre portul oamenilor din **Țara Oltului**:

„Cu **cămașa** până mai sus de genunchi, cu **cioarecii** strânși pe picior, având șnur negru în lungul cusăturii, cu **mintenașul** scurt de pănură neagră, bărbații sunt înalți, vioi, muncitori și întreprinzători”.

„Din portul vechi al femeilor s-a mai păstrat doar **pomeselnicul**, marama alba ca helghea, ce se înfășura cu un capăt în jurul capului ca un turban, iar celălalt spânzura până la călcâie. Cu **catrințele**, mai adesea negre, despărțite într-o parte de la șold în jos, ca să se vadă albul cămeșii, împestrițat adesea cu **înflorituri colorate**, îmbrăcăminte simplă și curată dă femeilor înfațișare distinsă, sobră dar plăcută”.

Despre portul femeilor din Banat, același autor spune: „Mai sus de **Domașna**... femeia cu **oprege** toarce păzind vacuța tărcată, cu pete roșcate”. (**Oprege**: piese din portul popular românesc, formate dintr-o platcă țesută, din

care atârnă fire de diferite culori, pe care femeile din Banat le poartă peste poale, în față și în spate, sau numai în spate).

O alta zonă descrisă este cea a satelor de lângă **Gura Humorului**, unde „Femeile cu **cămașă** curată, cu colțurile catrințelor prinse în **bârneața** ce încinge mijlocul zvelt, adună fânul cosit de-l înalță în capiți; alătura, în cadențe ritmice, cosașii lasă brazde cu scânteieri de coase. Atmosfera este desprinsă parcă din tablourile lui Grigorescu și e plină de mireasma ultimelor răsuflări ale florilor”.

În **Țara Hategului și în Ținutul Pădurenilor** prof. Ion Simionescu găsește **făpturi și port ce îți evocă bastinașii de dinaintea venirii romanilor**: “În **Simeria** nu rar asteaptă trenul **pădurence voinice, fapturi înalte, bine incheiate**, cu **opincile** dintr-o piele de porc și gurguile răsfrânte la vârful. **Camașa albă**, cu mâneci largi, face contrast izbitor cu **catrințele negre**, fără multe înflorituri. Pe cap cu **marama**, la brâu cu **șerpar larg**, în spate cu **sumaielul scurt** sunt concretizarea vredniciei, a sănătății și a vioiciunii femeii române, harnică și pricepută, tovarășă la muncă a bărbatului. Rar întâlnești făpturi mai **mândre** și mai **impunătoare**, unele de o **frumusețe clasică**, cu trăsături fine, regulate, cu oval prelung și cu ochi șireți, când se uită de-a coasta și de sus”.

În portul sătenilor din **zona colinară dintre Turda și Apahida** Ion Simionescu remarcă faptul că „Îțarii încrețiți pe picior sunt înlocuiți cu **izmenele largi**, de departe ca

niște fustanele grecești”, iar **de la Cluj la Oradea – Pe valea Crișului Repede** “De îndată ce treci Crișul, portul oamenilor este alcătuit din: **opinci** în picioare, **izmene largi și scurte** ca niște fustanele, **cămașă** cu mânecute strânse pe încheietura mâinii, **pieptar negru** fără mâneci. Pe umeri aburcă mereu **guba de aba albă**, iar la șold e nelipsita **trâistută** ca la cei din Țara Oașului, dar neânzorzonată, de pânză simplă, abia încondeiată cu **tivuri colorate**”.

C-tin Argetoianu spune în „**Memoriile**” sale: „La Slăvitești, ca și **pe drumurile Vâlcei**, m-am amestecat cu **țărănimea** pe la hanuri și pe la horă, și mi-a făcut mare bucurie să constat cât era de **sănătoasă și la minte și la trup**. „Veseli și voioși, parcă n-ar fi avut griji, băteau talpa și chioteau ciupind fetele ca să le pună sângele în mișcare.

Albăstreala nu pătrunsese până la Vâlcea, și purtau toți, bărbați și femei, **costumul național oltenesc cu minunatele lui cămăși artistic brodate.**” („**Memorii – Pentru cei de mâine – amintiri din vremea celor de ieri**”, Ed. Machiavelli, 1997-1998).

O sinteză interesantă despre portul românesc realizează și autoarele **Manualului de cusături românești**. (**Fl. N. Ceaușu și Sanda I. Simionescu**, Ed. Universul, august 1945), din care extragem câteva pasaje:

„**Industria casnică** cuprinde **produse manuale**. În vechime, casa românului se transformă într-o adevărată fabrică : **scărmănatul lânii, torsul, vopsitul, țesutul, cusutul, toate au loc în casa țărănească.**

Femeia trebuie să aibă grijă de haine, să toarcă **fuiorul** pentru **cămăși și șervete**, lâna pentru **dimie (abaua)** de haine ; **să vopsească în zeama preparată din buruieni**, lânurile **pentru înfloratul scoarțelor și velințelor** : ziua **melițează** cânepa și inul, **deapănă** firele pe suveici și **țese în războiul din argea (bordei răcoros)** ; noaptea **lucrează la lumina opaițului râurii și alțițele iilor**, cu care nu poate trece neobservată la **hora de Sfintele Paști**.

Bărbatul lucrează în curte. Din piele face **chimire (șerpare), pungi, opinci, hamuri** ș.a. Iarna lucrează – alături de soția lui – **cojoace, ipingele** (manta din postav sau din dimie, **cu glugă și găitane**, purtată în trecut de bărbații din sudul țării), **șube și alte haine, înflorite cu găitane**”.

Frumusețea cusăturilor noastre naționale, recunoscută și de străini, fac cea mai bună dovadă de bogăția însușirilor artistice ale poporului român.

Dar aceste îndeletniciri sunt destrămate de industria orășenească. Încetarea muncilor străvechi (ale cânepii, inului, lânii, borangicului), **prin cumpărarea hainelor, șterg legătura dintre om și locul de naștere.** Hainele de târg sunt tot mai căutate.

Influențele de la oraș încep să se resimtă în rândul tinerilor de la sate, care poartă **haine nemțești**, cumpărate din diferite prăvălii și magazine ieftine. **Tradiționala căciulă**, purtată și vara, este **înlocuită cu o împletitură din pai de grâu.** Are loc **un proces de adaptare a lumii satelor la ritmul de viață al societății românești.** În unele cazuri, **mirii își comandă costumele la oraș, iar nașii poartă costume de stofă, ghete și pălărie.**

În revista „**Satul**” din **iulie-august 1938** se menționează aceste transformări: “**Flăcăii și oamenii tineri** se îmbracă în **costume negre, sau cum le zic ei, nemțești, fetele și**

nevestele în rochii de stambă rea și lucrată după moda demodată a cucoanelor de altădată”.

(*Masterat: Teoria și Practica Editării - Istoria instituțiilor culturale - Moda în România interbelică: influențe, reviste, tendințe, subcap. „Industria casnică și portul național”, Fac. de Filologie, secția română – franceză, referat, **Leancă Georgiana Maria, 2004***).

* * *

5. Scurte Concluzii:

„Dacă vor dispărea tradițiile, vom dispărea și noi ca neam”, asta declară **dascălii Școlii Profesionale Nr. 3 din Bălți**, unde a fost organizată **expoziția „Comoara neamului – portul tradițional” la 11 noiembrie 2021**.

Elevii anului întâi, împreună cu profesorii lor, au reprodus ornamentele care înfrumusețau iile, catrințele și bundițele adunate în **„Albumul de cusături populare românești din Bucovina și Basarabia de nord”** de către profesoara **Pelaghia-Elena Leancă, născută Ungureanu**. Modelele de ornamente naționale au fost culese în anii 1936-1937, când era elevă în clasele a VI-a și a VII-a de la Școala de Învățătoare din Cernăuți.

Prof. Rodica Ungureanu, cea care îndrumă astăzi elevii școlii profesionale **din Bălți**, a spus că tânăra generație trebuie să cunoască rădăcinile neamului lor și ce simbolizau ornamentele tradiționale românești.

„Clar lucru că e nevoie și de muncă, dibăcie și dorință, deoarece, aici, se cere foarte mult efort. Este comoara neamului nostru, care e purtată și peste milenii. Dacă va dispărea, atunci vom dispărea ca neam. Tinerii noștri trebuie să cunoască aceste rădăcini, de unde pornim și unde trebuie să ajungem”, a declarat profesoara Rodica Ungureanu.

Organizarea expoziției a fost posibilă cu susținerea Muzeelor de Istorie Etnografie și Artă din Soroca și din Drochia, care au pus la dispoziția școlii din Bălți planșele din Albumul profesoarei Elena-Pelaghia Leancă, născută Ungureanu, în care sunt reprezentate schițele de cusături autentice românești din Bucovina și din nordul Basarabiei, culese de ea pe când era elevă la **Școala normală de fete „Maria Voichița”**, din Cernăuți.

„Mă bucură foarte mult acest lucru, cred că în viitorul cel mai apropiat, pas cu pas, vom merge să promovăm arta națională, tot ce e legat de cultura noastră națională”, afirmă **directorul Muzeului de Istorie Etnografie și Artă din Drochia, Dumitru Postovan.**

Acesta a mai afirmat că, **din anul 2020**, în instituția pe care o conduce **a fost deschisă o „Galerie de Artă”**, în care și-au prezentat lucrările **numeroși creatori plastici**, printre care amintim pe următorii: **Simion Zamșa, Ruslan Roșca, Vlad Caraulan, Victor Crețu, Tatiana Ruga, precum și prof. Elena-Pelaghia Leancă, fostă Ungureanu** (născută la Dărcăuți, jud. Soroca, în 2 mai 1915, decedată la Bod-Brașov, în 15 iulie 2015). Suntem

nespus de bucuroși că, grație acestor expoziții, arta plastică veche, sau cea contemporană, este cunoscută și în teritoriu”, a mai spus **Dumitru Postovan**.

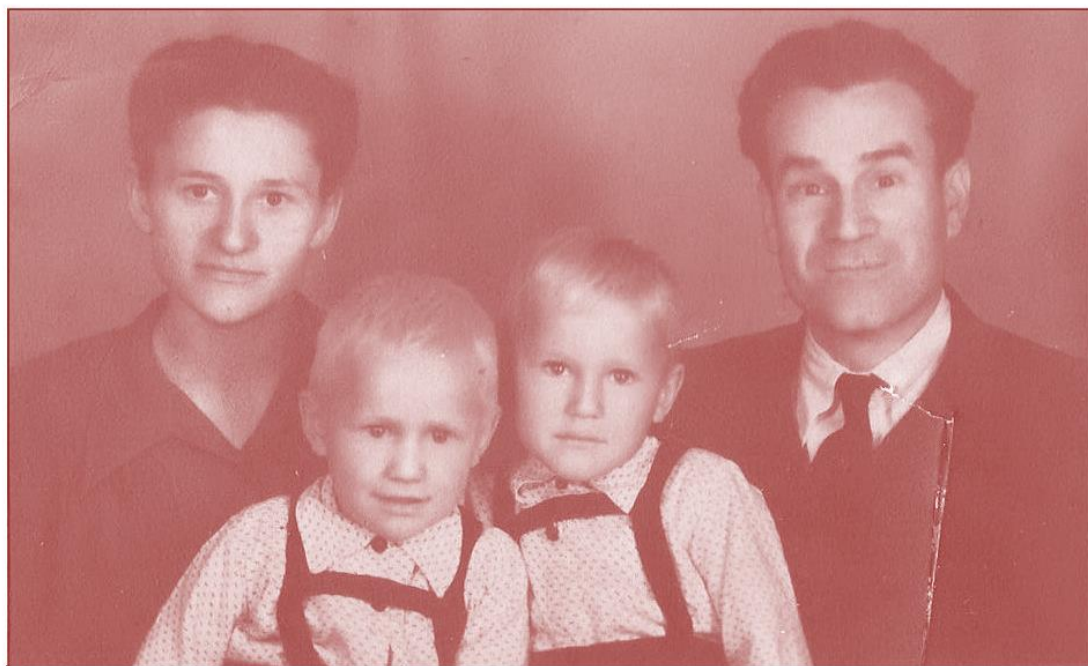
„Tinerii noștri pot să vadă acum acele modele de cusături și covoare vechi, care puteau fi uitate. Noi suntem foarte bucuroși că aceste planșe au ajuns la Bălți”, a declarat **Svetlana Pinteș, muzeograf din Drochia.** **„Expoziția nu va rugini uitată pe undeva ci este un lucru de mare folos!** Ne vom străui să ajungă și în alte părți ale Basarabiei” (Cfm. Știrile Nordului , www.tvn.md, la 11.11.2021).

6. Bibliografie selectivă:

- Constantin Argetoianu - **„Memorii – Pentru cei de mâine – amintiri din vremea celor de ieri”**, Ed. Machiavelli, 1997-1998).
- Érik Kolbenheyer - „Motive ale industriei casnice de broderie țărănești din Bucovina” (culese, desenate și commentate), Viena și Cernăuți, 1912;
- Elena-Pelaghia Leancă, fostă Ungureanu – **„Albumul de cusături populare românești culese cu precădere din Bucovina și Basarabia de nord”**, din perioada 1936-1937 (Published on Sep 25, 2016, în revista online **Vacanță departe.** (www.vacanta-departe.ro)).
- **Georgiana-Maria Leancă - Referat** prezentat la examenul de „Teoria și practica editării”, despre **„Moda în România interbelică: influențe, reviste, tendințe”**, Facultatea de Filologie, secția română-franceză, Univ. din București, 2004);

- **Georgiana-Maria Leancă** - „**Despre Martha Bibescu și „Escadrila Albă”**”. Interviu cu doamna Mariana Drăgescu, pilot al „Escadrilei Albe” în timpul celui de al II-lea război mondial, în „**România Literară**”, nr. 29/28 iulie – 3 august 2004;
- **Georgiana-Maria Leancă** – „*Martha Bibescu, o încercare de recuperare literară*” („**Un portret impresionist**”), Lucrare de diploma, Facultatea de Litere, Universitatea București, 2004;
- *Ion Simionescu: În curmezișul țării* (1933), capitolul “*Intre Cluj și Brașov - Pe marginea de răsărit a Câmpiei Ardelene*” și cap. “*De la Oradea la Cluj – Pe valea Crișului Repede*”;
- *Ion Simionescu: „Pe drumul apelor mari”*. Portul oamenilor din *Tara Oltului* (1940);
- *Ion Simionescu: Prin munții noștri* (1941), cap. “*Vatra Dornei și împrejurimile*” și cap. “*Prin Munții Banatului*”;
- **Marthe Bibesco** – „**Noblesse de robe**”, Paris, Bernard Grasset, 1928;
- **Martha Bibescu** – „**Izvor: Țara sălciilor**”, trad. A.-M. Christodorescu, ed. Compania, 1994;
- **Ovid Țopa** - „**Amintiri din Țara Fagilor**”, Editura Tracus-Arte, vol. III, 2014;
- *Simion Mehedinți - Le Pays et le people Roumain*, Ed. Cartea Românească, București, 1927 ;
- **Virgil Leancă, Mihai Leancă** - „**Povestea părinților noștri Gheorghe și Elena-Pelaghia Leancă sub semnul Marii Uniri**”, *Repere monografice*, Editura Ștef, Iași, 2015.

7. ANEXE CU FOTOGRAFII PENTRU ALBUM:

Familia Leancă în comua Araci, jud. Trei-Scaune, azi jud. Covasna, la un fotograf din Sf. Gheorghe în 1947.

Prof. El. P. Leancă alături de fiii săi Virgil (stânga) și Mihai (dreapta), la Araci, rn. Codlea (Brașov), în 1958.

Foto 1, stânga: Alexandra Surdu, fostă Ciucășel, la vârsta de 16 ani, în costum național românesc (aici, la Sf. Gheorghe, în 1941). Foto 2, dreapta: Familia Achim Brânduș și Cornelia Brânduș, fostă Ciucășel, cu cei doi copii Măriuca și Ghiță, foști elevi ai soților Leancă, în costume naționale (com. Araci, 23.05.1954).

1.

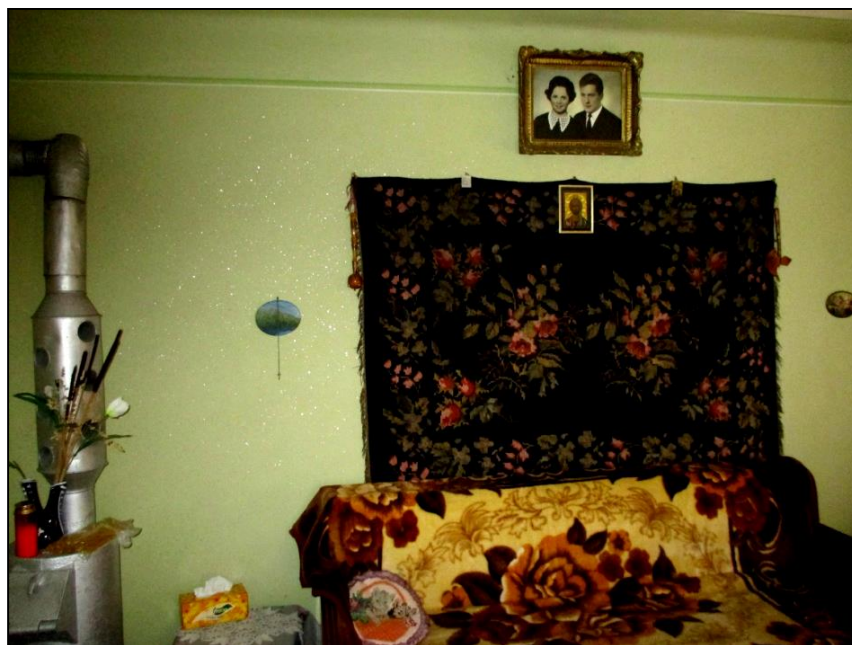

2.

Foto 1, stanga: Alexandra Surdu (n.1925 – d. 2018) cu Ioana Leancă, fiica cea mica; Foto 2, dreapta: Ioana Leancă cu o prietenă a sa, Maria C-tinescu, în costume de la Izvoru, jud. Argeș.

Casa cumpărată de profesorii Gheorghe și Elena P. Leancă de la familia Meret, aflată pe str. Andrei Șaguna, la Bod, jud. Brașov. (Mașina este a Oanei și Petre Mircescu din București).

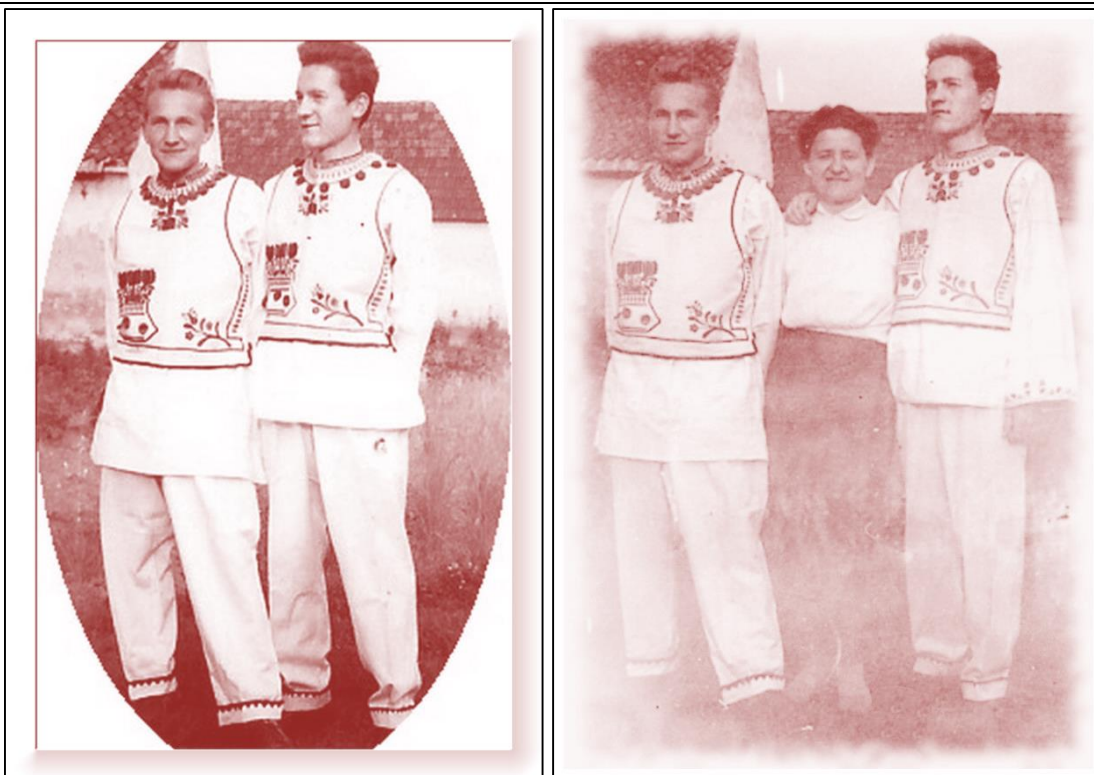
Interior în camera de la stradă a casei familiei Leancă, de pe str. Andrei Șaguna, din comuna Bod, jud. Brașov. Covorul de pe perete este din Basarabia, jud. Soroca.

Corul mixt german-roman din com. Bod invitat în iunie 1961 la emisiunea „Viața Satului” de la T.V.R. Printre coriste este și prof. Elena-Pelaghia Leancă (a șasea din dreapta, pe rândul trei, din mijloc).

Bal mascat organizat de germanii din Bod/Brenndorf. La dreapta, dir. Căminului Cultural, prof. Gheorghe V. Leancă.

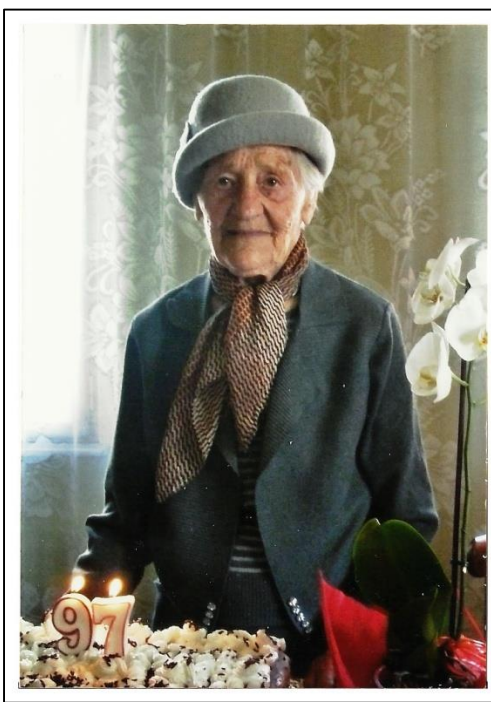
Mihai si Virgil în anii de liceu, alături de mama lor, El. P. Leancă (1959).

Verișoarele Andreea Leancă (Iași) și Georgiana Maria Leancă (București) în vacanță la bunicii din Bod.

Prof. Gh. Leancă si El. P. Leancă cu nepoții Marius-Mihai și Georgiana-Maria veniți în vacanță.

Stânga: Elena P. Leancă la Bod cu nora Ionica, soția lui Virgil, fiul mai mare. Dreapta: Elena P. Leancă la Bod la aniversarea de 97 de ani din luna mai, 2015.

Prof. Elena Pelaghia Leancă aniversată de prietene la 97 de ani, în 2012, la Bod, județul Brașov.

Prof. El. P. Leancă la Restaurantul Oriental din București, în 2012, pe când avea 97 de ani. (A fost invitată de nepoată).

<http://www.vacanta-departe.ro/>

*Nepoata Elenei-Pelaghia, **Georgiana Maria Leancă** (n. 27 ian. 1981 – d. 1 sept. 2013), o laudă pe bunică într-o postare pe Facebook, din revista sa online „**Vacanță departe**”.*

Georgiana Maria Leancă primește Trofeul 2009 Splendens decernat de Clubul Presei de Turism Press Tour FIJET România, la București, Hotel Radisson Blu, în 24 martie 2010.

Mihai Leancă, Rodica Danciu, **Elena P. Leancă** și Vasile Danciu la un picnic în poiana de lângă Dealul Lempeș, din Bod, în luna mai 2013.

Marius-Mihai, urmat de Moș Crăciun și de Felix, Justin, Oana și Ioana Leancă (Montreal, 2014).

Mihai Gh. Leancă, fizician, cercetător șt. gradul I (n. Apele Vii, 16.09.1944 – d. Iași, 18.02.2021), aici la Cerbul Carpatin, Brașov, în 22 mai 2013;

Prof. Elena Pelaghia Leancă la aniversarea de 100 de ani, Bod, 2 mai 2015. Interviu la TV MIX 2, Braşov.

Vecina și prietena Elena Matei, Pr. Ion Petrescu, Elena-Pelaghia Leancă, Maricica Vlad ș. a.

*Talentata jurnalistă **Elena Cristian** și maestrul de imagine **Octavian Popa** de la **TV MIX 2** din **Brașov** invitați la **Bod** de primarul **Paul Cernat**.*

*Primarul **Paul Cernat** i-a înmănat sărbătoritei o diplomă de onoare și o sumă de 1000 lei, cu ocazia aniversării centenarului de viață. Fiii doamnei profesoare și alți oaspeți au ținut scurte cuvântări de rememorare a activităților culturale susținute în comună de **profesorii El. P. Leancă și Gh. Leancă** de-a lungul întregii lor vieți.*

Panoramă luată la Bod de Marius-Mihai, nepotul Elenei P. Leancă, venit în vizită din Canada în România, la 7 iunie 2022.

*** * ***

8. Expoziții la care au fost prezentate planșele din albumul prof. Elena P. Leancă, fostă Ungureanu:

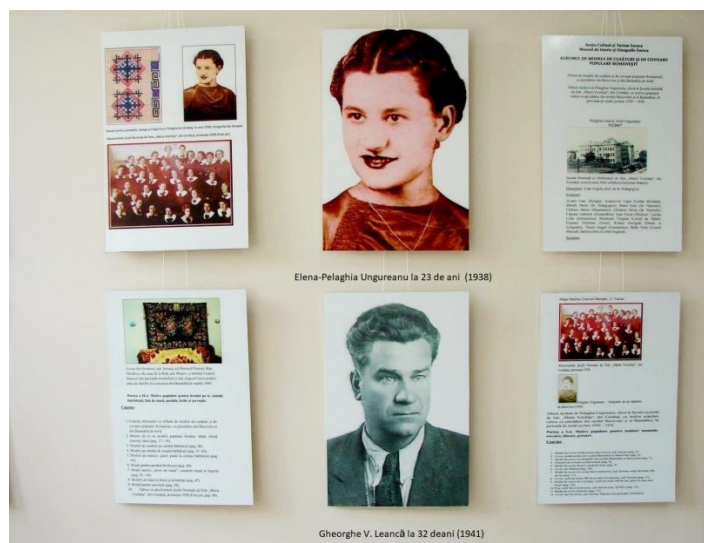

Expoziție la Muzeul de istorie și etnografie Soroca, 21 septembrie 2018

Expoziție la Muzeul de istorie și etnografie Cimișlia, 21 iulie 2019

Directorii N. Bulat, stânga (Soroca) și Alexandru Bulat, centru (Cimișlia)

El. P. Unguranu (În 1938) și Gh. V. Leancă (În 1941)

Florești, 14 mai 2020. Stânga, Elidia Murafa - directoarea muzeului.

Expoziție la Muzeul de istorie și etnografie Florești, 14 mai 2020

Expoziție la Muzeul de istorie și etnografie Drochia, dir. N. Bulat de la Soroca (stânga) .

Expoziție la Muzeul de istorie și etnografie Drochia, 3 iulie 2021

Moment artistic la vernisajul Albumului Elenei P. Leancă, născută Ungureanu, Drochia, 3 iulie 2021.

* * *

**9. Atunci când înveți de mic valoarea muncii”,
de avocat Ana A. Negru, (Proiectul „Pâine cu
maia și poveste – Satul tradițional românesc”,
11.12.2022).**

<https://painecupoveste.ro>

**Decorul acestei pâini e strâns legat de povestea
doamnei învățătoare Pelaghia Elena Leancă, cea mai în
vârstă localnică din satul Bod (județul Brașov). Atunci cand
i-am luat interviu pentru revista SATUL, avea 98 de ani.
Născută în Basarabia și refugiată cu familia în Oltenia,**

apoi mutată în Ardeal, a învățat de la mama ei să coasă, să croșeteze, să tricoteze, să țeasă și să croiască.

„Aveam cinci ani când mi-a făcut mama rochiță dintr-o cămașă de-ale ei pe care n-o mai purta; din părțile ei bune, mi-a croit mie rochița. Și așa proceda cam toată lumea.

Sau când am plecat la orfelinat, mama și-a descusut paltonul, a întors materialul pe cealaltă parte și din ăla mi-a făcut mie palton, că pe atunci, nu avea lumea bani să cumpere ceva nou. Și mai cu seamă, lumea de la sat simțea mai tare lipsa banului. De exemplu, la prăvălie ne duceam cu ouă, în loc de bani.

Și umblam desculți, că n-aveam cu ce ne încălța. Primele ghete le-am avut la șapte ani, că mi le-a cumpărat mama special pentru școală. Și puneam ghetele pe batistă, așa eram de bucuroasă că le am.

Erau și familii care luau încălțăminte pentru copiii lor, însă mama îmi croșeta din lână și cosea la talpă piele de oaie tăbăcită, ca să nu se rupă repede.

Iarna, mama țesea. Avea război de țesut și făcea covoare foarte frumoase. Se ajuta cu vecina. *Mergea s-o ajute să țeasă un covor, după care venea ea la mama s-o ajute la un covor” („Satul”, revista pentru promovarea tradiției și culturii din mediul rural, Anul V, Nr. 13, 2013).*

Așadar, iată, pentru această pâine, m-am inspirat din motivele tradiționale culese și desenate de d-na Leancă, fostă Ungureanu, pe o altă de ie, pe când era elevă la o școală de învățătoare, din Cernăuți (1929-1937).

Avocat Ana A. Negru, Brașov, 11 dec. 2022

* * *

10. Cuprins :

- Introducere (p. 3);
- A. **Elena-Pelaghia Leancă, născută Ungureanu, date biografice** (p. 3);
- B. Scurtă poveste **despre alcătuirea albumului** (p. 9);
- **Albumul cu modele** de broderii și alesături românești culese de **El. P. Ungureanu**, elevă la Școala Normală de Fete din Cernăuți, în perioada 1929 – 1937 (p. 11);
- **Modele pe mâneci**, fețe și spate de ii tradiționale (p. 16);
- **Modele de brâie** femeiești și bărbătești (p. 40);
- **Modele pentru cămăși de noapte bărbătești** (p. 41);
- **Modele (alesături) pentru covoare și carpete** (p. 45);
- **Modele pentru perdele, fețe de masă (brizbizuri) și șervețele** (p. 51);
- **Goblenuri** (p. 55);
- „**Industria casnică și portul național**”, de **Georgiana-Maria Leanca** (p. 58);
- **Scurte Concluzii** (p. 63);
- **Bibliografie** selectivă (p. 65);
- **Anexe – Fotografii de familie** (p. 67);
- **Expoziții** la care au fost prezentate planșele din **albumul prof. Elena P. Leancă, fostă Ungureanu** (p. 79).
- „**Atunci când înveți de mic valoarea muncii**”, de **Ana A. Negru** (p. 85).

